203.7
M-84
1904

861

1904

ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՍ

ՍՐԲՈՑ ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

2010

203.7
Խ-84 ար.

ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՍ

ՍՐԲՈՑ ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

ԸՍՏ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

100.8
35-21.64

ՎԻԵՆՆԱ
ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ
1904.

31988-ա.2

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библ
ՀԱՍՈ-Ա
Ա. ՍԱՍՈՒՆԻ ԱՆՎԱՆ

15207-58

2001

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԹԻՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

Ծանօթութիւն Ա.

Զնշանակեալ աղօթս աստ՝ հարկ է քահանային ուսանել ի բերան։

Նախ՝ զաղօթս ի զգեստաւորելն. Զքեզ՝ ինչ Տէր, է՛ն. Տո՛ր Տէր զօրո՛ւիւն, է՛ն. Զքեզ՝ Տէր պարանոցի, է՛ն. Շո՛ւրջ պարեսցի, է՛ն. Տէր զարմո՛ւիւնքդ հով, է՛ն. Դիր Տէր սաղա՛ւարդ, է՛ն. Ցնծա՛ցցի անձն իմ, է՛ն։ Զպատարաստութեան յետին Սաղմոսն Իե. Կզ. Լո՛ւցայց զբերո՛ւիւնքդ ցիս՝ իմ, է՛ն. Փառ. Դարձ զրս ինչ. զփոխն ի լման։

Երկրորդ՝ զակզբնաւորութիւնն պատարագի. Եւ վասն զբերո՛ւհանոյ մինչեւ ի յարքի զբերո՛ւիւնն՝ փաղաւութեամբ։ Ցիշատակ Տեառն մերոյ, է՛ն. Ցաղագս յիշատակի երկրպագութեան, է՛ն. Մի՝ ոմն ի զինուորացն, է՛ն. Ա՛ստուածդ Աստուածդ մեր, զոր զերկնաւոր, է՛ն. Տէր Ամենակալ վայելչաւո՛ւիւն, է՛ն. Հոգին սո՛ւրբ եկեսցի, է՛ն. Օրհնեալ Ամենաւորո՛ւիւն, է՛ն. Տէր Աստուածդ մեր՝ զոր կարողո՛ւիւնդ, է՛ն։

Երրորդ՝ զխաղաղո՛ւիւնքդ հով Քրիստոս, է՛ն. զյետին մասն Ուշ ոչ արժանի է աղօթիցն՝ սկսեալ ի հետ խոնարհեցուցեալ մինչեւ ի վերջն. զՇնորհքդ ոչ՝ մարդասիրո՛ւիւնքդ, է՛ն. եւ զՈղջոյն պատ ոչ մինչեւ, է՛ն։

Չորրորդ՝ զԱ՛ւել զհացն մինչեւ ցեր՝ զոյս ի հոյոց... յաղագս ամենեցուն՝ փաղաւութեամբ։

Հինգերորդ՝ զԲրիստոսի՝ Ցիսուսի՝ Տերամբ մերով մինչեւ ի Լրա՛ծն Հոգւոյն սրբոյ՝ փաղաւութեամբ։

Վեցերորդ՝ զԳոհանամ զքեզ, Հայր ամենակալ, է՛ն. զԳոհանամ զքեզ, Քրիստոս Աստուա՛ծ մեր, է՛ն. զՊահպանեա զքաղաքս սրբոյ սա, Քրիստոս Աստուա՛ծ, է՛ն. զՕրհնեալ եղիցի, է՛ն. եւ զգոհութեան Սաղմոսն ԼԳ. Օրհնեցէք զՏէր, ի լման։

Եօթներորդ՝ զամենայն աղօթս մատակարարութեան Հաղորդութեան առ ժողովուրդն։ Հա՜ռապամ է Հայր սուրբ, է՜ն. Խոսովանիմ է՜, է՜ն, Տէր վեմ բա՜ռկան, է՜ն. Մարմին Տէ՜ռն մերոյ, է՜ն։ Եկեցո՜ Տէր զքողո՜ղութիւն, է՜ն. Լցա՜ է բարո՜ւթիւնց, է՜ն. Գոհանամ զքեզ Տէր սր, է՜ն։

Ծանօթութիւն Բ.

Զծէսս նոսր գրով նշանակեալս իմանալ պարտ է ըստ բացատրութեանցն՝ որ առերի եղեալ են բոլորգիր նշանագրովք, եւ զմէն մի դնել ի գործ ճշդիւ առանց իրիք այլայլութեան։

Տէ՜ռնոքրել զինքն. Զձախ ձեռն անփակ մատամբք կցելովք իրերաց՝ պարտ է դնել անմիջապէս ի վերայ կրծոց. եւ նոյնպէս բաց աջովն եւ մատամբք ըստ նմին օրինակի կցելովք՝ կնքել զինքն նշանաւ խաչի, ծանր շարժմամբք եւ մեկին արտասանութեամբ։

Խալինքել զայր. Զաջ ձեռն անփակ եւ զմատունս կից եւ ուղիղ կալեալ՝ թզաչափ հեռացուցանելով ի կրծոցն, իջուսցէ ուղիղ դէպ ի գօտին, եւ վերացուցեալ սակաւ ինչ՝ ածցէ ի ձախ կողմն, եւ ապա յաջ կոյս։ Այսպէս խաչակնքեսցէ մինչեւ ցնուիրագործութիւնն եւ յետ ճաշակման, զձեռն ահեակ թէ իցէ անզբաղ՝ ունելով միշտ ի կուրծս ըստ վերոյգրեալ եղանակի։ Իսկ ի նուիրագործութենէ մինչեւ ցճաշակումն երիւք ազատ մատամբքն խաչակնքեսցէ նոյնպէս, զձախն ունելով ի վերայ մարմնակալի։

Երէրդոքել. Զգլուխն հանդերձ ուսովք երեւելաբար խոնարհեցուցանել։

Խոնարհել. Զգլուխն կորացուցանել՝ հայեցեալ ի խաչելութիւնն. բայց յետ նուիրագործութեան մինչեւ ի ճաշակումն, միշտ ի Սրբութիւնն։

Ծո՜ռնր կրկնել. Ձեռնամած ուղղաբերձ մարմնով եւ գլխով՝ զաջ ոտն կորացուցեալ ի յետ կոյս՝ զծունկն դնել յերկիր կից ձախու ոտին։ Իսկ ի կալ առ խորանին, զձեռս տարածեալ՝ յեցուցանել ի ծնօտ սեղանոյ ի վերայ ծայրից մարմնակալի։

Ի ծո՜ռնր իջանել. Զերկոսին իսկ ծունկս միանգամայն դնել յերկիր եւ երկրպագել։

Տարածել զձեռս. Զերկոսին թեւս ըստ չափու լայնութեան լանջաց հեռի ի միմեանց բարձրացուցանել մինչեւ յուսս հաւասարաչափ. զձեռս ունելով բաց եւ զափս ուղղահայեացս առ միմեանս եւ փոքր

ինչ գոգաւոր, իսկ զմատունս կցեալս ընդ իրերաց, եւ զծագս նոցին ունել ի վեր կոյս։

Բազմապատիկ. Պարզել զթեւս եւ զձեռս, ըստ վերոյնշանակեալ եղանակի եւ բարձրացուցանել մերձ ի գլուխն։

Զեռնամած կամ մածուցեալ զձեռս. Ափք ձեռաց կափուցեալ ընդ միմեանս՝ դաստակքն առ կուրծս, մատունքն կից իրերաց եւ ծագք նոցա դէպ ի վեր, եւ աջ բուրթն ի վերայ ձախու բուրթի եղեալ խաչաձեւ։

Առնուլ կամ ուռնել զկիսն. Ըմբռնել աջոյ ձեռամբ զբուն բաժակին, եւ ձախու ձեռամբ զպատուանդան նորա։ Բայց յետ նուիրագործութեան՝ զծայրս ցուցամատին երկուցն եւս ձեռաց կից ի բուրթն կալցի մինչ ցլուացումն՝ նաեւ ի կալն ձեռնամած, երբ ոչ ունիցի շօշափել զսուրբ մարմնին. իսկ յունել զսկիհն, ի բառնալ եւ ի դնել զկափարիչն եւ յայլ գործողութիւնս՝ զազատ մատունս ի կիր արկցէ։

Առնուլ կամ ուռնել զմողմայն. Ըմբռնել զեղերաց մաղմային բուրթիւք եւ ցուցամատամբք, բայց յետ նուիրագործութեան՝ ազատ մատամբք ըստ վերոյնշանակեալ եղանակի։

Նուէրել կամ ընծայել. Կալեալ զսկիհն ըստ վերոյնշանակեալ եղանակի՝ սակաւ ինչ հեռի ի կրծոց բարձրացուցանելով զբրթունս բաժակին մինչ ի բերան իւր, հայել ի խաչելութիւնն սեղանոյ՝ մինչեւ ի քահանայագործութիւնն. իսկ յետ այնորիկ՝ ի Սրբութիւնն։ Այլ յընծայել զնշխարն առանձինն՝ կալեալ զեղերաց մաղմային բուրթիւք եւ ցուցամատամբք՝ վերացուցանել մինչեւ ի բերանն։

Ի յոյն. Անշտապ եւ մեկին արտասանութեամբ՝ պարզ եւ լսելի ձայնիւ ի սպասաւորէ եւ ի մերձակայ ժողովրդականաց՝ ասել։

Ի ծածուկ. Ըստ վերոյնշանակեալ եղանակի՝ լսելի միայն յինքենէ՝ ասել։

Կոչնակի. Կիսաբոլոր կամ կիսով չափ ընդ աջակողմ իւր դառնալ առ ժողովուրդն։

Համբուրել զեղեղնն. Զպարզեալ ափս երկոցունց ձեռաց դնել ի վերայ սեղանոյ եւ համբուրել զծնօտ խորանին։

Աջ կամ յոխ եղջիւր սեղանոյ. Է ըստ դրից խաչելութեան խորանին։

Մէջտեղի սեղանոյ. Է միջին վայր խորանին՝ ուր ունի կալ միշտ քահանայն, եթէ դարձեալ առ խորանն, եւ եթէ առ ժողովուրդն՝ ի պաշտել զխորհուրդ սեղանոյ, ուր չիցէ այլագոյ նշանակեալ։

Ծանօթութիւն Գ.

Նախ յիւրաքանչիւր նուագի ի փոխելն զբազկատարածութիւնն ի ձեռնամած, ի դառնալն ի խորանէ առ ժողովուրդն, եւ յանուանել զանուն ամենասուրբ Երրորդութեան՝ հարկ է խոնարհեցուցանել զգլուխն, ըստ բացատրութեան բային՝ խոնարհել։

Երկրորդ՝ ի դառնալն առ ժողովուրդն՝ միշտ ընդ սջակողմն իւր դարձեալ՝ ի սեղանոյ, նոյնպէս ի նոյն կուսէ դարձցի առ սեղանն. բաց յերկուց նուագաց՝ ուր այլազգ սահմանեն օրէնք պատարագի եւ մատակարութեան Հաղորդութեան, որպէս ցուցցի ի կարգին։

Երրորդ՝ ի շրջել զթուղթ խորհրդատետրի, ի դառնալն կողմնակի ի տալ զօրհնութիւն, եթէ կայ բազկատարած կամ ձեռնամած՝ ներկոսին իսկ ձեռս ի միասին իջուցեալ եւ զձախն եդեալ ի վերայ խոբանին, ապա միւսանգամ ի միասին ունի բարձրացուցանել։

Չորրորդ՝ ուր նշանակի է յայն կամ է ծածո՛ւ, յեռնամած կամ բաղխաբաց կամ այլ սոցին նման արարողութիւնք, զնոյնս պարտ է պահել անընդհատ՝ մինչ այլազգ նշանակեսցի։

Հինգերորդ՝ յիւրաքանչիւր նուագի բանալոյ զսկիհն՝ պարտ է յեցուցանել գկափարիչն ի սրբիչն որ ի վերայ մարմնակալի։

Վեցերորդ՝ յիւրաքանչիւր նուագի ի բառնալ եւ ի դնել զկափարիչն ի վերայ սկհոյ, կամ ի բանալ եւ ի կափուցանել զբաժակն՝ ձախու ձեռամբ կալցի զպատուանդան նորա։

Եօթներորդ՝ յառաջիկայ դտանել Եպիսկոպոսի՝ յանցանելն յառաջոյ նորա, եւ անմիջապէս նախ քան զսկսանելն Ս. Պատարագի, եւ յառաջ քան զասելն Օրհնեալ Եղէրո՛ւ, դարձեալ առ Եպիսկոպոսն՝ երկիր պագցէ նմա։

Ծանօթութիւն Դ.

Սեղանն պատշաճ՝ յորում մատչի սուրբ խորհուրդ Պատարագի, մի լիցի երբեք թերի ի պահանջեալ հարկաւոր զարդուց, որք են՝ վեմ օծեալ ընդ մէջ խորանին, եւ ի վերայ նորա երեք սպիտակ մաքուր օրհնեալ կաուեղէնք ծածկեալք, որոց գէթ վերինն իցէ տաբածեալ ընդ բոլոր սեղանն. երկու մոմեղէնք ի մեղրամոմոյ ի վերայ աշտանակաց՝ յաջմէ եւ յահեկէ սեղանոյն. արձան խաչելութեան կանգնեալ ի մէջ խորանին բարձր ակներեւ ժողովրդեան. բարձ կամ գրակալ ի դնել ի վերայ զխորհրդատետրն. թաշկինակ սպիտակ մաքուր ի ձախ եղջեր սեղանոյ՝ ի սրբել զմատունս։ Եւ ի տեղի ինչ

վայելուչ առ ձախակողմամբ սեղանոյն կայցեն պատրաստ երկու ժամանոցք, յորոց ի միումն իցէ գինի անապակ, իսկ ի միւսումն՝ ջուր. եւ բերանք նոցին խցեալք. եւ ափսէ մի փոքրիկ՝ ի լուանալ անդ քահանայի զմատունսն։

ԿԱՆՈՆ

Պատրաստութեան Պատարագի եւ արկանելոյ սպասուց Եկեղեցւոյ։

Ա. Քահանայն եկեալ յաւանդատունն՝ ի պատշաճ վայրի ի ծունր իջեալ, մտադրութեամբ եւ խորհրդաբար ասասցէ զաղօթսն պատրաստութեան՝ զԱղամոս ՃԼԱ. Կց. Քահանայ+ +ո զքէեցցին. Փխ. Ցիշէ՝ Տէր զԴաւիթ. զփոխն ի լման. Փառ+ Հօր։ Զքարոզ. Ե՝ է՝՝ խաղաղութեան. Խնդրեսցո՛+ հա՝՝՝ոով դաքանութեամբ. զԹՒ Տէր ողորմա։ Զաղօթս. Ող զքէեցէալ է՝՝. եւ զայլ աղօթս ըստ հաճութեան։ Եդեալ եւ զդիտաւորութիւն՝ ոյր վասն ունի մատուցանել զՍ. Պատարագն, յաւարտել սոցա՝ լուասցէ զձեռսն, ասելով զԱղամոս ԻԵ. Կց. Լ՝՝՝ոյոյ սրբութեամբ զյեռ՝՝. Փխ. Դոպ ոբ ինյ. զփոխն ի լման. Փառ+ Հօր է՝ Որդ՝՝ոյ։

Բ. Յետ այսորիկ յառաջ մատուցեալ ի տեղի սուրբ սպասուց՝ բացցէ ի խորհրդատետրին զաւուր պատշաճն։ Եւ եթէ չիցէ պատրաստեալ աւանդապահին, ինքն յարդարեսցէ զսկիհն, եդեալ մաքուր սրբիչ ի բերանն, եւ ի վերայ նորա զմաղզմայն՝ հանդերձթարմ եւ անարատ նշխարաւ՝ յորոյ վերայ կացցէ դրոշմեալ խաչ կամ պատկեր խաչելութեան Քրիստոսի կամ Գառն Աստուծոյ. եդեալ քառակուսի կափարիչ ի վերայ, յետոյ ծածկեալ քողով եւ եդեալ զծածկեալ մարմնակալն ի վերայ նորա, զյառաջկոյս մասն ծածկութիւն երկծալ ածցէ ի վերայ մարմնակալին։

Գ. Յետոյ տեառնագրեալ զինքն՝ զդեստաւորեսցի խորհրդաբար. եւ սպասաւորն ի տալն նախ զշապիկն՝ ասասցէ. Ե՝ է՝՝ խաղաղութեան զՏէր ողորմեսցո՛+, ընկալ ինչ ե՝ ողորմա։ Քահանայն խաչակնքելով ի վերայ նորա, ասասցէ. Օրհ Խ նութեան է՝ Փառ+ Հօր է՝ Որդ՝՝ոյ է՝ Հոգ՝՝ոյն սրբոյ. այժմ է՝ դիպ է՝ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։ Ապա զգեցցի ասելով. Զգեցո ինչ Տէր հանդերձս։ Ի դնելն զբազպանսն՝ համբուրեալ ասասցէ մի անգամ եւեթ. Տո՝՝ Տէր զօրութիւն։ Նոյնպէս համբուրեսցէ զփորուարն յարկանելն ի պարանոցն. Զգեցո Տէր պարանոցի ինոյ։ Ցածելն զգօտի ընդ մէջ իւր. Շո՝՝րջ պարեսցէ կա՝՝

մաբ հաւատոյ։ Յետ այնորիկ առցէ ի գլուխ զվկայսն։ Ի զգենուլն զնափորա՝ որ է շուրջառ, ասասցէ. Տէր ողորմեաց։ Ի դնելն ի գլուխն զսաղաւարտն. Դիր Տէր սաղաւարտ փրկութեան։ Հուսկ յետոյ ասասցէ. Ցնծասցէ անձն իմ ի Տէր։

Դ. Յետ զգենլոյ զսրբութեան զգեստսն, ձախու ձեռամբ առեալ զսկիհն եւ զաջ ձեռն եդեալ ի վերայ ծածկոցի կալցի. ապա երկրպագեալ նախ խաչելութեանն կամ պատկերի՝ որ անդ, եւ յետոյ ընդ աջակողմն իւր դարձուցեալ զերեսս՝ գնասցէ ի դուռն աւանդատան։

Ե. Եւ աջոյ միջամատամբ առեալ զօրհնեալ ջուր ի ճակատն՝ ասասցէ. Ցողեա՛ յիս մշտիւ՝ եւ սրբ եղէց. լո՛ւա՛ եւ ի՛ան զիս սպիտակ եղէց։ Եւ մտեալ յեկեղեցի, ունելով զաչսն առաջի, ուղղաբերձ եւ ծանրաքայլ գնասցէ զհետ սպասաւորին. եւ յանցանելն յառաջոյ աւագ խորանին՝ երկրպագցէ. բայց յանցանելն յառաջոյ խորանին՝ յորում իցէ սուրբ խորհուրդ Հաղորդութեան, ծունր կրկնեսցէ՝ առանց բանալոյ զդլուխն. իսկ եթէ հանդիպեսցի օրհնութեան Սրբութեան կամ ժամու քահանայագործութեան, ի ծունր իջեալ եւ բացեալ զդլուխն եւ երկրպագեալ՝ կացցէ մինչեւ աւարտեսցին. յետ այնորիկ նախ ծածկեալ զդլուխն, ապա կանգնեալ երկրպագցէ։ Այլ եթէ իցէ Սրբութիւն ի բազմոցի, յանցանելն անտի՝ նոյնպէս ի ծունր իջեալ անցցէ։ Իսկ ի պատահել մատակարարութեան Հաղորդութեան՝ ծունր կրկնեսցէ միայն եւ անցցէ։

Զ. Ի հասանել առաջի խորանին, յորում ունի պատարագել, նախ քան զելանելն ընդ աստիճանս սեղանոյն՝ երկրպագցէ, ապա ելեալ դիցէ զսկիհն յաջակողմն սեղանոյն, եւ առեալ զմարմնակալն՝ տարածեսցէ ի վերայ վիմին, եւ զսկիհն եդեալ ի վերայ նորա եւ զքօղն երկոքումբք ձեռօք վայրաբերեալ՝ վայելչաբար պրոցեսցէ զսկիհն, եւ ի ձախակողմն սեղանոյն զխորհրդատեղին բացեալ ի վերայ բարձին կամ գրակալին՝ պատրաստեսցէ. յետոյ համբուրեալ զսեղանն եւ ձեռնամած իջեալ ընդ աստիճանս սեղանոյն՝ դարձեալ երկրպագցէ։ Այլ եթէ իցէ Սրբութիւն ի խորանին՝ առանց բանալոյ զդլուխն՝ նախ քան զելանելն ի խորանն եւ յետ իջանելոյ անտի նախ քան զսկսանելն զպատարագն՝ ծունր կրկնեալ ի վերայ նախկին աստիճանի, երկրպագցէ եւ եւս։

ԿԱՆՈՆ

Պատարագեալոյ։

Ուղղաբերձ կանգնեալ առաջի խորանին՝ ծանրաշարժ սկիզբն արասցէ Ս. Պատարագին. նախ՝ ի ձայն տեառնագրեալ զինքն՝ ասելով. Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն. ապա տարածեալ զձեռս՝ իսկոյն կցեսցէ. Եւ վասն սրբոց Աստուածածնի՝ Տէր ընկալ զաղաչանս մեր։

Սպասաւորն. Սո՛ւրբ զԱստուածածնէն եւ զամենայն։

Քահանայն. Ընկալ Տէր զաղ... եւ աղաչանս ամենայն սրբոց քոց. եթէ իցէ օր տէրունական, յարեսցէ եւ ասասցէ. իսկ եթէ տօն սրբոց, որոց կամ որոյ այսօր է յիշատակ. այլ եթէ օր պահոց, առանց իրիք յաւելուածոյ յառաջ վարեալ՝ ասասցէ զսուրբ մեղ Տէր եւ ողորմեա։ Եւ ձեռնամած խոնարհեալ առ խորանն՝ յետ ասելոյն, Խոստովանիմ առաջի Աստուածոյ եւ սրբոց հոգոյ Աստուածածնէն եւ ամենայն սրբոց, իսկոյն սակաւ ինչ դարձեալ ընդ աջակողմն իւր, եւ ապա առ սպասաւորն՝ ասասցէ Եւ առաջի յեր հաւատ եւ եղբարք, եւ միւսանգամ դարձցի առ խորանն, եւ յասելն մեղայ մեղայ՝ երկիցս բախեսցէ զկուրծսն մեղմով, եւ կացցէ խոնարհեալ, մինչեւ կատարեսցէ սպասաւորն զՈղորմեացն։

Սպասաւորն. Ողորմեցի՛ հեղ մարդասէրն։

Քահանայն. Յարեսցէ Ամէն, եւ ուղղեալ դարձցի կողմնակի, եւ խաչակնքեսցէ զժողովուրդն ասելով. Աղաւորեսցէ Քրիստոս զձեզ. եւ յաւարտելն՝ ձեռնամած դարձցի առ խորանն։

Սպասաւորն. Ցիշեսցիր եւ զմեզ տա՛ռաջի։

Քահանայն. Յետ ասելոյն՝ Ցիշեալ լիցի, իսկ եւ իսկ յարեսցէ զկցորդ Խր. Սաղմոսին՝ Արդեաւ առաջի սեղանոյ. եւ փոխ առ փոխ ընդ սպասաւորի կատարեալ զսաղմոսն, յասելն ի վախճանի Փառք Հօր՝ տեառնագրեսցէ զինքն եւ կացցէ ձեռնամած։

Սպասաւորն. Այժմ եւ միշտ։ Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցո՛ւք։ Օրհնեսցո՛ւք զՀայր Տեառն։

Քահանայն. Տարածեալ զձեռս՝ ելցէ ընդ աստիճանսն, ասելով՝ Ի յարքի սրբութեան. եւ յասելն խոնարհեալ երկիրպագի՝ գանիմ՝ համբուրեսցէ զծնօտ սեղանոյն. զսուրբ եւ զհրաշալի եւ զյաղթող, աստէն յիշատակեալ զաւուր պատշաճի զտօնն. ի ճրագալուցի եւ յաւուրս ծննդեան Տեառն՝ զծնունդ քո. ի թլփատութեան զանուանութիւնդ. յաւուրս մկրտութեան զյայտնութիւնդ եւ զմիրտութիւնդ. ի տեառնընդառաջի՝ զտաճարանորդեայ գալուստդ քո. ի ծաղկա-

զարդի՝ գիշերապարտ. ի Ճրագալուցէ զատկի մինչեւ ի համբարձումն եւ ի հասարակ կիւրակէս՝ նաեւ մեծ պահոց՝ դյարդ-ՐԻՆդ. յաւուրս համբաձման՝ զհամբարյոնդ. յաւուր պենտէկոստէի՝ գիշերապարտ Հոգ-ոյն արբոյ. ի կիւրակէի Երրորդութեան՝ զանբաժանելի Երրորդ-ՐԻՆն. յաւուրս վարդավառի՝ զդյաձարակերդ-ՐԻՆդ. ի տօնս խաչի՝ զդարդ-ակն խաչ ի. ի տօնս Եկեղեցւոյ, Տապանակի, Շողակաթի, Նաւակատեաց, ի յարութեան Ղազարու, յառաջին չորս աւուրս Աւագ շաբաթու, ի տօնս սրբոց եւ յաւուրս պահոց՝ միշտ զդէր-ՐԻՆդ. յաւետման Ս. Կուսին. զՄարդէզ-ՐԻՆդ ի յարարարէ մարէդման Մօր ի, իսկ յայլ ամենայն տօնս Ս. Աստուածածնի՝ զդէր-ՐԻՆդ յարարէ Վերափոխման, Ծննդեան, Ընծայման, Անարատ Յղ-ՐԻՆն Մօր ի՝ Կարի օրհնեմ է փառարարեմ. յորս՝ եթէ իցէ օրն կիւրակէ, փոխանակ ասելոյ զՏէր-ՐԻՆդ ի՝ ասասցէ զյարդ-ՐԻՆդ ի՝ յարարէ Վերափոխման, եւն: Եւ երկոքումբք ձեռօք ի յետուստ կողմանէ առեալ զքօղ սկհոյ՝ դիցէ առաջի իւր:

Սպասաւորն. Եւ է՝ խաղաղ-ՐԻՆն:

Քահանայն. Աջովն բարձեալ զկափարիչն ի մաղզմայէ՝ դիցէ ի վերայ քօղոյ ի մէջն, եւ խաչակնքեալ զնշխարն, ասասցէ ի ծածուկ. Օրհնա՝ Խաչ ՐԻՆ է փառ. Հօր. եւ ապա կալեալ զմաղզմայն հանդերձ նշխարաւն՝ ասելով Ցիշատակ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, դիցէ ի վերայ կափարչի. եւ առեալ ձախու ձեռամբ զսկիհն, եւ աջովն՝ սրբչաւն մաքրեալ զներքինն բաժակին, եւ ձախովն՝ սրբիչն ընդ մէջ մատանց՝ կալեալ զսկիհն, եկեսցէ ի ձախ եղջիւր սեղանոյ:

Սպասաւորն. Ասելով Եւ է՝ խաղաղ-ՐԻՆն, մատուսցէ զժամանոց գինւոյ:

Քահանայն խաչակնքելով ի վերայ գինւոյ, ասասցէ՝ Օրհ Խաչ նո-ՐԻՆ է փառ. եւ առեալ արկցէ անտի խաչանիշ ի սկիհն՝ որչափ բաւական իցէ յարբումն, ասելով Յաղթ-ՈՒ յիշատակի երկրորդ:

Սպասաւորն. Ասելով Եւ է՝ խաղաղ-ՐԻՆն, մատուսցէ եւ զժամանոց ջրոյ:

Քահանայն. Խաչակնքելով նմանապէս ի վերայ ջրոյ՝ ասասցէ Օրհ Խաչ նո-ՐԻՆ է փառ. եւ առեալ արկցէ անտի կաթիլս ինչ ի սկիհն, ասելով՝ Եւ զի ոմն ի զինո-ՐԻՆ:

Յետոյ եկեալ ի միջատեղի սեղանոյ՝ մաքրեսցէ զներքին շրթունս բաժակին ի ցայտեալ շրթից գինւոյ եւ ջրոյ՝ սրբչաւն պատելով ի ցուցամատն աջոյ, ասելով զաղօթս Ապոստոլ Ապոստոլ դեր, որ զեր-ՐԻՆ... ի հասանել յօրհնել է՝ սրբել զդեղ, ի բաց եդեալ զսրբիչն, երկոքումբք ձեռօք առեալ զմաղզմայն հանդերձ նշխարաւ դիցէ ի

վերայ սկհոյ, եւ զձախ ձեռն ունելով ի վերայ պատուանդանի նորա, աջովն խաչակնքեսցէ ի վերայ երկոցուն՝ յասելն ինդին դ՝ Տէր օրհ Խաչ նէ է՝ այժմ զ՝ զ՝ դրդ-ՐԻՆն զայս. եւ յասելն ընկալ զ՝ յերկինսին ի՝ ինդանդ, նուիրեսցէ զընծայսն. եւ ապա նոքօք ձեւացուսցէ զնշան խաչի փոքր մի ի վերուստ ի վերայ մարմնակալի, յասելն՝ Հօր է՝ Որդ՝ է՝ Հոգ-ոյն. եւ դիցէ ի վայր: Յետոյ զկափարիչն եդեալ ի վերայ, աքողեսցէ զսկիհն, եւ զսրբիչն ծալեալ դիցէ յաջակողմն իւր ի վերայ մարմնակալի, եւ ասասցէ զՂԸ. Սաղմոսն. Տէր Ի՝ գ՝ դ՝ ուրեմ վայելը-ՐԻՆն, ի լման: Ի վախճան սաղմոսին խաչակնքեսցէ զընծայսն ասելով՝ Հոգին սրբ Եկեսցէ. եւ երկրպագեալ նախ յաջն սեղանոյ, յետոյ ի ձախն, ապա համբուրեալ զմէջն նորա, եւ տեառնագրելով զինքն՝ ասասցէ ի ձայն. Օրհնեալ Ի՝ գ՝ դ՝ ՐԻՆն Հօր է՝ Որդ՝ է՝. եւ ապա զժամամուտ աւուր պատշաճի՝ ձեռնամած:

Սպասաւորն. Եւ է՝ խաղաղ-ՐԻՆն:

Քահանայն. Ցասելն՝ Օրհնա-ՐԻՆն է՝ փառ Հօր, տեառնագրեսցէ զինքն, եւ ձեռնամած դարձեալ խաչակնքեսցէ զժողովուրդն, ասելով՝ Խաղաղ-ՐԻՆն Խաչ ոՄինեցո-ն:

Սպասաւորն. Եւ ընդ հոգ-ոյդ ի՝ ո՝:

Քահանայն. Ասելով Ապոստոլ երկրպագեցո՝, ձեռնամած դարձցի առ խորանն:

Սպասաւորն. Ա՝ՐԼի ի՝ Տէր:

Քահանայն. Տարածեալ զձեռս՝ ասասցէ ի ձայն. Տէր Ապոստոլ դեր, որոյ կարող-ՐԻՆդ. իսկ զյետագայ զերեսին աղօթս ի ծածուկ. Տէր Ապոստոլ դեր, կեցո: Որ հաստատեալ զոյս: Տէր Ապոստոլ դեր, որ կարգեցեր: Ապա ձեռնամած ի ձայն՝ Զի ի՝ է կարող-ՐԻՆն է՝ զօրո-ՐԻՆն:

Սպասաւորն. Պատիւ. Սրբ Ապոստոլ:

Քահանայն. Զոյգ ընդ սմին ասասցէ ի ծածուկ զաղօթս Ապոստոլ սրբ, որ ի սրբս հանգոցեալ ես: Ապա բազկատարած՝ Տէր Ապոստոլ դեր, զբաղկապարտ. եւ յասելն ի ձայն՝ Զի ողորմած է՝ մարդասէր է, մածուսցէ զձեռս: Յետոյ ասասցէ ըստ խորհրդոյ աւուրն զՍաղմոսն հանդերձ կցորդիւ. եւ ընթերցցի զգիրսն առաքելական, եւ ասասցէ զերկու Ալէլուիա եւ զաւուր պատշաճի զԱլէլուա:

Սպասաւորն. Ալէլուիա օրին:

Քահանայն. Դարձեալ փակեալ խորհրդատեղիս խաչակնքեսցէ զժողովուրդն, ասելով՝ Խաղաղ-ՐԻՆն Խաչ ոՄինեցո-ն:

Սպասաւորն. Եւ ընդ հոգ-ոյդ ի՝ ո՝: Երկի-ղած-ՐԻՆմբ լարարա՝:

Քահանայն. Բացեալ զխորհրդատեղն եւ երկոքումքք ձեռօք կալեալ՝ ասասցէ Սրբոյ Ա-եղբարանէ որ ըստ...:

Սպասաւորն. Փառ+ հեղ Տէր Աստուած մեր: Պ-ոսխո-մէ: Աստ Աստուած:

Քահանայն. Ասելով զբացատրիչն սկսուածոյ աւետարանին՝ տեառնագրեսցէ զնշանն, եւ երկոքումքք ձեռօք կալեալ՝ իսկոյն կցեսցէ զաւուր պատշաճի զաւետարանն, եւ յաւարտելն՝ համբուրեալ եւ փակեալ, դարձցի առ խորանն:

Սպասաւորն. Փառ+ հեղ Տէր Աստուած մեր:

Քահանայն. Եդեալ զխորհրդատեղն յառաջին տեղւոջ ըստ նախկին դրիցն՝ ձեռնամած ասասցէ ի ձայն՝ Հ-ասարակ+ ի մի Աստուած. եւ յասելն՝ իջեալ ի յերկնից, մարմնացա-, մարդացա-, ծունր կրկնեսցէ: Ի վախճանի Իսկ որ+ ասէն: Ապա ասելով Իսկ մէ+ փառաւորեսցո-+, համբուրեսցէ զսեղանն եւ տեառնագրեսցէ զնշանն: Եւ տարածեալ ձեռօք ասասցէ ի ծածուկ զաղօթս. Տէր մեր է- երկիր Յիսուս Քրիստոս: Ապա ասելով ի ձայն՝ Որդէս զի արժանաւորս եղիցո-+, ձեռնամած դարձեալ խաչակնքեսցէ զժողովուրդն, Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Սպասաւորն. Եւ ընդ հոգւոյդ քո-մ:

Քահանայն. Աստուծոյ երկրպագեսցո-+:

Սպասաւորն. Ա-ջի քո Տէր:

Քահանայն. Ձեռնամած դարձեալ առ խորանն՝ տարածեսցէ զձեռս եւ ասասցէ ի ձայն զաղօթս՝ Խաղաղութեամբ քով Քրիստոս. եւ յասելն Օրհնեալ Տէր մեր ✠ Յիսուս Քրիստոս, տեառնագրեսցէ զնշանն:

Սպասաւորն. Ամէն. օրհնեա Տէր:

Քահանայն. Կողմնակի դարձեալ՝ խաչակնքեսցէ զժողովուրդն՝ ասելով, Տէր Աստուած օրհ ✠ նեսցէ զամենեսեանդ:

Սպասաւորն. Ամէն:

Ապա դարձեալ առ խորան, երկոքումքք ձեռօք բարձեալ զսաղաւարան ի գլխոյ իւրմէ՝ ինքն կամ՝ սպասաւորն զետեղեսցէ յաջ եղջիւր սեղանոյ. ապա բացագլուխ եւ ձեռնամած՝ խոնարհեցուցեալ զգլուխն, զձեռս կափուցեալ՝ յեցուսցէ ի ծնօտ սեղանոյն, այնպէս՝ զի ճկոյթքն արտաքուստ մերձեսցին ի սեղանն. եւ խորհրդաբար աղօթեսցէ ի ծածուկ. Ոչ ոտ արժանի է... եւ յասելն հեղ խոնարհեցո-ցեալ զպարանոցս իմ, մաղիմ՝ մի դարձո-ցաներ զերեսս քո ի յինէն, է- մի՛ մերժեր զիս ի ծառայից քոց, առաւել եւս խոնարհեալ երկրպագութեամբ. եւ անդէն ուղղեալ՝ երկոքումքք ձեռօք ի յետուստ ծայրին վերացուսցէ զքող սկհոյ, եւ ամփոփեալ առաջի իւր՝ դիցէ յաջ եղջիւր սեղանոյ մերձ ի սաղաւարան. եւ աջովն բարձեալ զկա-

փարիչն՝ դիցէ ի վերայ սրբչին. եւ կալեալ զսկիհն՝ նուիրեսցէ զընծայսն, ասելով՝ Այլ արժանի արա մատո-ցանել հեղ զընծայս զայս- զինքն ի մեղո-ցեալ է- յանարժան ծառայս քոմէ: Յետոյ նովին սպասուք ձեւացուցանելով զնշան խաչի փոքր մի ի վերուստ ի վերայ մարմնակալի, ասասցէ վասն զի դու- է- որ մատո-ցանես՝ մղեսցէ զձեռն յետ կոյս ի խորանն, է- մատչիս՝ բերցէ յառաջ կոյս յինքն, է- ընդունիս՝ յաջակողմն սեղանոյն, է- դու՝ ի ձախակողմն, Քրիստոս Աստուած մեր՝ դիցէ ի վայր ընդ մէջ: Եւ երկոքումքք ձեռօք բարձեալ զմաղզմայն եւ զետեղեալ առ պատուանդանի սկհոյ առաջի իւր, աջովն զկափարիչն ածցէ ի վերայ սկհոյ: Ապա ձեռնամած երթիցէ ի ձախ եղջիւր սեղանոյ, եւ լուսացէ զբուրվառն եւ զցուցամատունս՝ ասելով զայս մի տուն սաղմոս Լուցայց որբո-ղիմբ, կցեսցէ եւ զաղօթս՝ Տէր Աստուած զօրո-ղիեանց, եւ անդ թաշկինակաւ սրբեալ զմատունսն եւ խաչակնքեալ զսպասաւորն՝ ձեռնամած դարձցի ի տեղի իւր: Յետոյ յասելն ի ձայն՝ Շնորհք- է- մարդասիրո-ղիմբ... Լոյսեալ է քոմ+, համբուրեալ զսեղանն՝ ձեռնամած դարձցի, եւ խաչակնքեսցէ զժողովուրդն՝ ասելով. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Սպասաւորն. Եւ ընդ հոգւոյդ քոմ:

Քահանայն. Աստուծոյ երկրպագեսցո-+:

Սպասաւորն. Ա-ջի քո Տէր:

Քահանայն. Ձեռնամած ասացեալ զՈղջոյն պատ+ն բոլոր դարձցի առ խորանն:

Սպասաւորն. Քրիստոս է մեզ մեր յայտնեսցի:

Քահանայն. Տարածեալ զձեռս՝ Ամէ- կացցո-+:

Սպասաւորն. Ա- հեղ Աստուած:

Քահանայն. Պատարագ Քրիստոս մատչի:

Սպասաւորն. Ողորմութիւն է- խաղաղութիւն:

Քահանայն. Յասելն Շնորհք+ սեր է- աստուածայնի՝ մածուսցէ զձեռս, եւ յասելն Հօր է- Որդւոյ է- Հոգւոյն Սրբոյ՝ տեառնագրեսցէ զնշանն. ապա կողմնակի դարձեալ՝ խաչակնքեսցէ եւ զժողովուրդն ասելով Եղիցի ընդ յեղ ✠ ընդ ամենեսեան:

Սպասաւորն. Ամէն է- ընդ հոգւոյդ քոմ:

Քահանայն. Դարձցի առ խորանն, եւ տարածեալ զձեռս՝ ամբարձցէ զաչս ի խաչելութիւն՝ յասելն միայն Ի վեր ընծայեցո-ցէ+ զմիտս:

Սպասաւորն. Ունիմ առ հեղ Տէր ամենակալ:

Քահանայն. Յասելն է- փոխացարո-+ զՏեառնէ, մածուսցէ զձեռս:

Սպասաւորն. Արժան է- իրա-:

Քահանայն. Աղօթեսցէ ի ծածուկ Արքան է սրտագիտն։ Ապա ի ձայն ասելով.

Ե՞ր ընդ սերովբէան, դիցէ զերկոսին ձեռս անփակ՝ իբր խաչաձեւ ի վերայ ընծայից, զձախն ի ներքոյ, իսկ զաջն ի վերոյ, եւ յասելն Սո՛ւրբ սո՛ւրբ սո՛ւրբ, Տէր զօրո՛ւթեանց, շուրջ ածեալ զնոքաւք, ապա մածուցեալ ընդ միմեանս՝ յեցուսցէ ի ծնօտ սեղանոյ (որպէս յաղօթս Ուղ սէ արքանի) մինչեւ աւարտեսցի։ Յետոյ ուղղեալ՝ երիցս խաչակնքեսցէ ի վերայ ընծայիցն յասելն. Սո՛ւրբ ✠ սո՛ւրբ ✠ սո՛ւրբ ✠. եւ բաղկատարած աղօթեսցէ ի ծածուկ՝ է՞ ճշմարտապէս է՞ սրեանսո՛ւրբ... եւ մերձ յաւարտել աղօթիցն՝ զտարածեալ ձեռս սկսանիցի առ փոքր փոքր ամփոփել, որպէս զի ի վախճանի աղօթիցն գոցի ձեռնամած ի միասին։ Ասէն զմիտս յինքն ամփոփեալ՝ պարապեսցի վայր մի ի հոգեւոր խորհրդածութիւնս։ Ապա ձախու բուրիւ եւ ցուցամատամբ առեալ զնշխարն, եւ աղատ մատամբք նորին ձախուն կալեալ զմաղզմայն եւ աջովն զսրբիչն, սրբեսցէ նովաւ զմաղզմայն եւ դիցէ զսրբիչն յիւրում վայրի, եւ զծայրս բուրի եւ ցուցամատին աջոյ սրբեալ ի մարմնակալն՝ առցէ նոքաւք զնշխարն, եւ նոյնպէս զծայրս ձախու բուրին եւ ցուցամատին սրբեալ՝ կալցի միանգամայն զնշխարն եւ ասասցէ ի ծածուկ. Ա՛ւել զհոգն է սո՛ւրբ, յաստուածային յանարատ է՞ է պատուական յեր՞ է՞ր. եւ դիցէ յափն ձախու, եւ խաչակնքեսցէ զնշխարն յասելն՝ օրհ ✠ նեաց, զաջ ափն ի վեր կոյս տարածեալ սակաւ ինչ ի վերայ մարմնակալի, ամբարձցէ եւ եւս զաչսն ի խաչելութիւնն՝ ասելով փառաց՝, եւ կալեալ միւսանգամ երկոցունց ձեռաց բուրիւ եւ ցուցամատամբ զնշխարն, ասելով էբէկ, էա է՞ր...՝ կորասցի սակաւիկ մի միջովք կրկնելովք, եւ զձեռս ունելով բարձր քան զմաղզմայն, եւ զծայրս անփակ մատանց դէմ ընդդէմ մերձեցուցեալ ի միմեանս, ասասցէ ի ձայն ի վերայ նշխարի՝ Ա՛ւէ՛ կիրէ՛, այս է մարմին իմ։

Սպասաւորն. Ամէն։

Քահանայն. Զսուրբ մարմինն եդեալ ի մաղզմայն՝ ծունր կրկնեսցէ. յետոյ զկափարիչն բարձեալ ի սկհոյ, զկափուցեալ մատունս թօթափեսցէ ի նա, եւ երկոքաւքք ձեռաւք կալեալ զայն՝ ասասցէ ի ծածուկ. Նոյնպէս է՞ զբաժակն արեալ. խաչակնքեսցէ ի վերայ բաժակի՝ օրհ ✠ նեաց, եւ տարածեալ զաջ ձեռն ըստ վերոյգրեալ եղանակի, եւ հայելով ի սուրբ մարմինն՝ ասասցէ փառաց՝. եւ առեալ աջովն զսկիհն՝ բարձրացուսցէ փոքր մի դէպ ի բերան իւր, յասելն է՞բէ, է՞ա է՞ր... եւ եդեալ զայն ի վայր եւ սակաւիկ մի կորացուցեալ դէպ յինքն, անփակ մատամբք ձախու կալցի զպա-

տուանդանն նորա, եւ կորացեալ սակաւ ինչ՝ ասասցէ ի ձայն ի վերայ գինւոյ. Արբէ՛ է սմանէ ամենեքեան, այս է արիւն իմ։

Սպասաւորն. Ամէն։

Քահանայն. Եդեալ զսկիհն ի վայր, ծունր կրկնեսցէ, եւ երկոքաւքք ձեռաւք առեալ զմաղզմայն սուրբ նշխարաւն՝ դիցէ ի վերայ բաժակին, ասելով ի ծածուկ զաղօթս. Ե՞ զոյն դիր։ Եւ յաւարտելն՝ կալեալ երկոքաւքք ձեռաւք զսկիհն եւ բարձրացուցեալ դոյզն ինչ, յասելն զաղօթս Ե՞ արդ մե՛ Տէր, ձեւացուսցէ սուրբ նուիրաւք զնշան խաչի ի վերայ մարմնակալին այսպէս. Նախ ասելով յա՛ռաջ բերեալ զայս խորհո՛ւրդ, յառաջ բերցէ դէպ յինքն. յիշեմ զդրա՝ որ վասն մեր դիրեալ է՞ երբեմն, տարցի յետ կոյս սեղանոյն. զկենդանարարս խաչեցին, բերցէ յառաջ կոյս. զերեսաւքս զնա՛ս՝ յաջակողմն սեղանոյ. զերանելի յարութիւնն, ի ձախակողմն. զսարսափելի հանգիստն, բերեալ ի մէջն ամբարձցէ սակաւիկ մի. զնորելն ընդ ամենայն, հանդուսցէ յաջմէ սեղանոյն. զհա՛ւատ է՞ զգիտանիցեմ գալոցն, անդէն ածցէ ի մէջն, եւ յաւարտել աղօթիցն՝ ընծայեսցէ, ասելով ի ձայն՝ Ե՞ զոյս է սոյն սեղ մարտանեմ։

Սպասաւորն. Յանդնայնի օրհնեալ է՞ Տէր։

Քահանայն. Եդեալ զսկիհն ի վերայ մարմնակալի եւ երկոքաւքք ձեռաւք զմաղզմայն ի վայր առեալ՝ դիցէ զկափարիչն ի վերայ բաժակին, եւ ծունր կրկնեալ եւ զձեռս խոնարհագոյն քան զսկիհն տարածեալ այսուհետեւ՝ աղօթեսցէ ի ծածուկ. Զէ՞զ արդարեա՞ Տէր Աստուած մեր։ Յաւարտել աղօթիցն՝ զձեռս շուրջ ածեալ զընծայիւքն եւ կողմնակի դարձեալ՝ խաչակնքեսցէ զժողովուրդն, ասելով ի ձայն՝ Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Սպասաւորն. Ե՞ ընդ հոգւոյդ քո՛։

Քահանայն. Աստուածոյ երկրպագեսցո՛։

Սպասաւորն. Ա՛ւելի՛ քան Տէր։

Քահանայն. Դարձեալ առ խորանն, երիցս համբուրեսցէ զսեղանն ըստ տարածութեան մարմնակալի՝ ասելով ի ծածուկ. Երկիր պագանեմ, զաջակողմն սեղանոյն. է՞ պաշտեմ, զձախակողմն. է՞ խնդրեմ, զմէջն. եւ ուղղեալ՝ առցէ ի ձախն զմաղզմայն. յաւարտել աղօթիցն՝ երիցս ասելով Ուրա՛խ զհոգ օրհ ✠ նեալ՝ մարդն, յիւրաքանչիւր նուագի խաչակնքեսցէ զսուրբ մարմինն։ Ապա եդեալ զմաղզմայն ի վայր՝ բարձցէ զկափարիչն. եւ կալեալ զսկիհն ձախու ձեռամբ նոյնպէս՝ երիցս խաչակնքելով զարիւնն՝ յիւրաքանչիւր նուագի ասասցէ. Ե՞ զքաջակ օրհ ✠ նեալ՝ արիւն։ Յետոյ երկոքաւքք ձեռաւք եդեալ զմաղզմայն ի վերայ բաժակին եւ նմանապէս ձախովն կալեալ զսկիհն՝

երիցս խաչակնքելով զնուէրսն, ասասցէ. Որով զհաց ես զքեզ օրհ ✠ նեալ՝ մարմին ես արիւն: Ապա դոյզն ինչ ի վեր բարձրացուցանելով՝ ասասցէ ի ձայն. Որդեա՛ դի էիցի սա. եւ եդեալ ի վայր զմաղզմայն՝ զկափարիչն դիցէ ի վերայ բաժակին եւ ծունր կրկնեսցէ:

Սպասաւորն. Ամէն:

Քահանայն. Տարածեալ զձեռս՝ ասասցէ ի ծածուկ զաղօթս. Սո՛վ՝ շնորհեա՛ զսէր, զհաստատութի՛ւն: Ապա ի ձայն՝ Ընդ որս ես դեղ ոյց արասցես:

Սպասաւորն. Ցիշեա՛ Տէր ես ողորմեա՛:

Քահանայն. Աստուա՛ծածնին սրբոյ կուսին:

Սպասաւորն. Ցիշեա՛ Տէր ես ողորմեա՛:

Քահանայն. Ի տէրունական աւուրս յիշատակեալ զաւուր պատշաճի զտօնն՝ ըստ նշանակելոցն յաղօթսն Ի յուրմէ սրբո՛ւթեան, ասասցէ երկրպագելով. Օրհնեալ փա՛ռք եւ պատի՛ւ հրաշալի:

Սպասաւորն. Փա՛ռք յարութի՛ւն (կամ դերութի՛ւն) քո Տէր:

Իսկ ի տօնի սրբոց՝ զայս ասասցէ. Սո՛ւրբ ես ասպուա՛ծանա՛ծոյ մարգարէին (կամ առաքելոյն կամ հայրապետին կամ մարդիրոսին) Ա. Ա. որոյ այսօր զյիշատակն կատարեցաք, եղիցի յիշատակ ի սո՛ւրբ պատարագս, աղաչեմ: Այլ եթէ ի նմին աւուր իցեն բազում սուրբք, յիշատակեսցէ զամենեսին, կամ զառաջինն՝ յաւելեալ ի վերայ ես որոյ ընդ նոսա, որոց այսօր զյիշատակն:

Սպասաւորն. Ցիշեա՛ Տէր ես ողորմեա՛:

Քահանայն. Ասացեալ ի ծածուկ զաղօթս. Ցիշեա՛ Տէր ես ողորմեա՛ ես օրհնեա՛ զսո՛ւրբ կանոնիկն. ապա ի ձայն. Ես ասա՛ել զՍրբազան Պապն մեր զՏէր Ա. Ա. ես զերջանիկ Պատրիարքն մեր զՏէր Ա. Ա. կամ զերջանիկ Եպիսկոպոսապետն մեր զՏէր Ա. Ա. կամ զերջանիկ Եպիսկոպոսն մեր զՏէր Ա. Ա. շնորհեսցես մեզ ընդ երկայն: (Յետ յիշելոյ միշտ զՍրբազան Պապն, յիշեսցի եւ Պատրիարքն եւ Թեմական Եպիսկոպոսն՝ միայն ի թեմի եւ ի վիճակի իւրեանց, եւ ոչ երբեք արտաքոյ նորին. բայց Կաթողիկոսն եւ կամ Եպիսկոպոսն, եթէ իցէ հերետիկոս կամ հերձուածող, ոչ երբեք եւ ոչ ուրեք յիշեսցի,)

Սպասաւորն. Շնորհեա՛ Տէր:

Քահանայն. Ասասցէ ի ծածուկ զաղօթս. Ցիշեա՛ Տէր ես ողորմեա՛ ես օրհնեա՛ զսո՛ւրբ ժողովուրդս. եւ ի հասանելն Ցիշեա՛ Տէր ես զհոգի ծառայի քոյ Ա. Ա. յիշատակեսցէ զանուն այնր՝ որոյ վասն մատուցանեմ զպատարագս, եւ եթէ ննջեցեալ իցէ՝ ասասցէ ես ողորմեա՛ նմա ըստ մեծի ողորմութեան քոյ: Ես հանգո՛ այցելութեամբ ի լոյս երեսաց

քոյ. իսկ եթէ կենդանի իցէ, փոխանակ այսր յետին բանին՝ ասասցէ զբարեա՛ զնա յամենայն որոգայթից հոգւոյ ես մարմնոյ: Ասա մնօք միայն յիշեալ եւ զորս կամի, ապա ասասցէ. Ցիշեա՛ Տէր ես զայնոսիկ. եւ յաւարտել աղօթիցն՝ զձեռս շուրջ ածելով զընծայիւքն, կողմնակի դարձեալ՝ խաչակնքեսցէ զժողովուրդն, ասելով ի ձայն. Ես եղիցի ողորմութի՛ւն... Քրիստոսի ընդ ✠ յեղ ընդ ամենեսեանդ:

Սպասաւորն. Ամէն. Ես ընդ հոգւոյդ քո՛մ:

Քահանայն. Դարձեալ առ խորանն՝ տարածեսցէ զձեռս եւ ասասցէ ի ծածուկ զաղօթս. Աստուա՛ծ ճշմարտութի՛ւն. ապա ի ձայն՝ Ես որ՝ դեղ համարյակոյցն:

Սպասաւորն. Հայր դեր:

Մինչ դեռ սպասաւորն ասէ զտէրունական աղօթսն, քահանայն կից ընդ նմին ասասցէ ի ծածուկ՝ Տէր պերանդ Աստուա՛ծ ասպուա՛ծոյ. ապա յասելն ի ձայն՝ Զի քոյ է կարողութի՛ւն ես զօրութի՛ւն, զձեռս շուրջ ածեալ զընծայիւք եւ կողմնակի դարձեալ՝ խաչակնքեսցէ զժողովուրդն, ասելով՝ Խաղաղութի՛ւն ✠ ամենեցուն:

Սպասաւորն. Ես ընդ հոգւոյդ քո՛մ:

Քահանայն. Աստուա՛ծոյ երկրպագիցուք:

Սպասաւորն. Ա՛ջի քո Տէր:

Քահանայն. Ձեռնամած դարձեալ առ խորանն՝ զձեռս մածեալ յեց ի սեղան (որպէս ի ժամ աղօթիցն Ուշ ոք արքանի) եւ միջովք կրկնելովք երկրպագեալ՝ ասասցէ ի ծածուկ զաղօթս. Ո՛ր աղբիւրդ ես կենաց. եւ յաւարտելն՝ երիցս համբուրեսցէ զսեղանն, յասելն ի ձայն՝ Քրիստոսի՝ յաջակողմն, Ցիսուսի՝ ի ձախակողմն, Տերամբ դերով ի մէջն, եւ ծունր կրկնեսցէ:

Սպասաւորն. Պատարա՛գ:

Քահանայն. Երկոցունց ձեռաց մատամբքն կցելովք կալեալ ուղիղ զտորոտեալ սրբոյ նշխարին, եւ զծայրս անփակ մատանցն դէմ ընդդէմ մերձեցուցեալ առ միմեանս, վերացուցեալ զնա բարձր քան զդէլուխն ակներեւ ժողովրդեանն, ասելով ի ձայն՝ Ի սրբո՛ւթիւն սրբոց:

Սպասաւորն. Մի՛այն սո՛ւրբ, դի՛այն Տէր:

Քահանայն. Օրհնեալ Հայր սո՛ւրբ Աստուա՛ծ ճշմարիտ:

Սպասաւորն. Ամէն:

Քահանայն. Օրհնեալ Որդիդ սո՛ւրբ Աստուա՛ծ ճշմարիտ:

Սպասաւորն. Ամէն:

Քահանայն. Ասացեալ Օրհնեալ Հոգիդ սո՛ւրբ Աստուա՛ծ ճշմարիտ, դիցէ զսուրբ մարմինն ի մաղզմայն:

Սպասաւորն. Ամէն:

Քահանայն. Զկափարիչն բարձեալ ի բաժակէն եւ կալեալ զսկիհն՝ նոյնպէս վերացուսցէ եւ զսուրբ արիւնն, ասելով՝ Օրհնո՛-ւիւ-ն է- փառ։

Սպասաւորն. Ամէն, Հայր սո՛-ւրբ, Որդիդ սո՛-ւրբ։

Քահանայն. Ասասցէ ի ծածուկ զաղօթս՝ Նայեաց Տէր Ոգի Յիսուս Քրիստոս. եւ յաւարտելն՝ համբուրեալ զպատուանդանն՝ դիցէ ի վայր։ Ապա ծունր կրկնեալ՝ համբուրեսցէ զսեղանն, եւ ասելով խորհրդաբար զաղօթս՝ Տէր Աստո՛-ած ոգի սրտի, երկոցունց ձեռաց մատամբքն կցելովք առեալ զսուրբ մարմինն եւ ի վերայ մաղզմայի դարտամբքն կցելովք առեալ զսուրբ մարմինն եւ ի վերայ մաղզմայի դարձուցեալ զխաչագրոշմ կողմն սրբոյ նշխարի առ խորանն, ի վախճան աղօթիցն՝ նախ կալցի ձախովն զբուն սկհոյ, ապա աջովն զսուրբ նշխարն կալեալ ուղիղ ի վերայ բաժակին եւ զանփակ մատուանն մածուցեալ ընդ բաժակն արտաքուստ, երկիցս խաչակնքեսցէ ի վերայ նորա, ասելով ի ձայն. Ի սո՛-ւրբ, է սո՛-ւրբ, եւ կալեալ առ կուրծս, ասելով՝ Դոո՛-ական մարմնոյ է- յարեալն Տէրն Ոգի է- Քրիստոս։ դարձցի յամբ առ ժողովուրդն, եւ խաչակնքեսցէ այսպէս. Ս- է Էառ։ ամբարձցէ մինչեւ ի ճակատ իւր. յոյս, ի՛ջուսցէ զպատաւանդան սկհոյ ի գօտին. յարո՛-ւիւ-ն, բարձրացուսցէ ի կուրծս. փառ-ո՛-ւիւ-ն, ածցէ ի ձախակողմն իւր. է- ի՛ոդ-ո՛-ւիւ-ն Ոգւոյ, տարցի յաջակողմն իւր. եւ ապա անդրէն առ կուրծս կալեալ, ասելով՝ Ս-ղմոս սաստէ Տէրն Աստո՛-ծոյ, դարձցի ընդ աջակողմն իւր ի սեղանն եւ հանգուսցէ ի վերայ մարմնակալի։ Բայց եթէ գացի ի վերայ սեղանոյն այլ սուրբ նշխար, սակաւ մի եկեալ դէպ յաջ եղջիւր սեղանոյ՝ խաչակնքեսցէ այնպէս. եւ ի նոյն շրջեալ կուսէն վերստին դարձ արարեալ՝ հանդուսցէ ի վերայ մարմնակալի։

Սպասաւորն. Օրհնեալ է Աստո՛-ած։

Քահանայն. Երկոցունց ձեռաց մատամբքն կցելովք զխաչագրոշմ կողմն սրբոյ նշխարի դարձուցեալ յինքն ի վերայ բաժակի, վերուստ ի վայր զգուշութեամբ բեկցէ ընդ մէջ յերկուս հաւասարաչափ մասունս, ասելով ի ծածուկ՝ Զո՛ր օրհնո՛-ւիւ-ն կամ ո՛ր ի՛ոնո՛-ւիւ-ն. եւ զմասն բեկեալ յաջ ձեռինն՝ դիցէ ի մաղզմայն։ Դարձեալ ասելով Խոսրովանիմ է- հա՛-ստատ ի դո՛-, ի սուրբոսէ մասին՝ որ ի ձախու ձեռին, աջոյ մատամբք կցելովք բեկցէ զայլ միւս փոքր ինչ մասն, եւ ձախովն եդեալ զմնծն ի մաղզմայն՝ զփոքրիկն արկցէ խաչանիշ ի բաժակն, ասելով՝ Լրո՛-ծն ✠ Հոգ-ոյն սրբոյ։

Սպասաւորն։ Գոհո՛-ւիւ-ն ի՛եղ Քրիստոս։

Քահանայն. Թօթափեալ զչորեսին կից մատունս ի բաժակն եւ զկափարիչն եդեալ ի վերայ նորա, ծունր կրկնեսցէ։ Ապա ձախու մատամբք կցելովք կալեալ զյետին բեկեալ սուրբ մասն ի վերայ մաղզմային, եւ աջն յեց ի սեղանն, ասասցէ ի ծածուկ զերիս աղօթս՝ Հա՛յր սո՛-ւրբ, Գոհանամ զքեզ, Քրիստոս։ Գոհանամ է- ոգեցուսցանիմ։

Ի վախճան աղօթիցն զսուրբ մասնիկն՝ որ ի ձեռին, եդեալ ի մաղզմայն, ծունր կրկնեսցէ, եւ դարձեալ երկոցունց ձեռաց մատամբքն կցելովք առեալ զերկոսին իսկ սուրբ մասունս յաջ ձեռն եւ կալեալ ի վերայ մաղզմայի եւ երկրպագեալ՝ բազուկքն յեց ի սեղանն, խընդրեսցէ սրտիւ միայն զպէսպէս հայցուածս անձին իւրոյ եւ ժողովրդեան եւ աշխարհի, եւ խնդրեալ եւս զթողութիւն իւրոց յանցաւորացն եւ թշնամեաց եւ ատելեաց, եւ տեառնագրեալ զինքն նովաւ ի վերայ մաղզմայի, ասելով՝ Ա՛-ստ ան-դ-ա՛-ն, ահիւ եւ դողութեամբ ճաշակեսցէ. եւ անդրէն ձեռնամած կանգուն կացցէ վայրիկ մի եռանդագին խորհրդածութեամբ, մինչեւ կլցէ զայն։ Ապա զկափարիչն բարձեալ՝ ծունր կրկնեսցէ, եւ ձախովն առեալ զմաղզմայն, եւ աջովն սակաւ ինչ յառաջ բերեալ զսկիհն՝ կալցէ թերուղիղ զմաղզմայն ի վերայ նորա. եւ աջ բութիւն զսուրբ փշրանսն ժողովեսցէ ի բաժակն։ Յետոյ զմաղզմայն ի վերայ սեղանոյն կալեալ, աջովն բարձրացուսցէ զսկիհն, եւ տեառնագրելով նովաւ զդէմն՝ ասասցէ. Ե- սո՛-ւրբ արքա՛-ն փ. եւ արբցէ զայն՝ ունելով ձախու ձեռամբ զմաղզմայն ի ներքոյ բաժակին վասն զգուշութեան։

Ապա զերկոսին սուրբ անօթսն ի վայր եդեալ՝ այլ ոչ թողեալ ի ձեռանէ, կացցէ վայրիկ մի նոյնպէս եռանդագին խորհրդածութեամբ. յետոյ կարկառեսցէ զսկիհն առ սպասաւորն՝ արկանել սակաւ ինչ գինի. եւ ցօղեալ նովաւ զբաժակն՝ զայն եւս արբցէ, ունելով ի ներքոյ զմաղզմայն։

Իսկ եթէ այլ սուրբ նշխար գուցէ ի մաղզմային, (ըստ կանոնադրութեան քահանայագործութեան մանր նշխարաց) զսրբիչն կալցի փոխանակ մաղզմային՝ ի ճաշակել զարիւնն. եւ յետ դատարկելոյ զմաղզմայն՝ զսուրբ փշրանսն ժողովեալ ի բաժակն ի գինին, կալցի վերստին զմաղզմայն ի ներքոյ բաժակին եւ այնպէս արբցէ։

Եւ ի վայր եդեալ զսուրբ անօթսն, զգոհանամն աղօթելով ի ծածուկ՝ աջովն առեալ զսրբիչն եւ սրբեալ զմաղզմայն, դիցէ ի վերայ նորա զկափարիչն, եւ ծայրիւք կափուցեալ մատանցն սրբեալ զշրթունս բաժակին արտաքուստ, եւ երկոքումբք ափովքն կալեալ զսրբանակ սկհոյ, զչորեսին մատունսն հպեալս ի սուրբ մարմինն ի մէջ բաժակին ունելով՝ երթիցէ ի ձախ եղջիւր սեղանոյ առ սպասաւորն, եւ լուացեալ զծայրս այնոցիկ մատանցն ջրով՝ անդրէն դարձցի ի միջատեղի սեղանոյ։ Եւ աջոյ ձեռամբ առեալ զսրբիչն՝ ածցէ ի վերայ բաժակին

1098 / 35-264
15208-58
Գոս. Երևան ՀԱՍՊ-Գրադարան Ա. Մ. Գ. Ա. ՍԵՍԱՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

ի ձախ ձեռն, եւ սրբեալ զմատունս, աջովն կալեալ զսկիհն՝ արբցէ եւ զջուրն զայն, ունելով ձախու ձեռամբ ի ներքոյ բաժակին զսրբիչն: Յետոյ ի վայր եդեալ զսկիհն, սրբեսցէ սրբչաւն նախ զշրթունս իւր, ապա ձախու ձեռամբ կալեալ զսկիհն՝ սրբեսցէ եւ զբաժակն. եւ դիցէ զսրբիչն եւ զմաղզմայն ի վերայ նորա, եւ եդեալ մեկուսի ծալեալ զմարմնակալն, եւ ածեալ անդրէն զսուրբ անօթն ի մէջ՝ պրոպեսցէ, եւ զմարմնակալն ածցէ ի վերայ քօղոյն: Ապա եդեալ զսաղաւարան ի գլուխ իւր, եւ ի ծածուկ ասացեալ զԽՍՂՂՈՐԻՆ ✠ ՈՐԴԻՆՑՈՒՆ. ձեռնամած ասասցէ զԱՆՀԻՆ ԱՆՀԱՍ. եւ տարածեալ զձեռս՝ ի ձայն Որ օրհնէս զայնոսիկ:

Սպասաւորն. Երիցս՝ Եղիցի անուն Տեառն:

Յետոյ քահանայն համբուրեալ զսեղանն եւ առեալ զխորհրդատետրն եւ երկոքումբք ձեռօք կալեալ՝ ասասցէ. Կարարուն օրինաց է մարդասիրէից:

Սպասաւորն. Օրհնի:

Քահանայն. Դարձեալ առ ժողովուրդն՝ փակեալ խորհրդատետրիւ խաչակնքեսցէ զնոսա, ասելով՝ ԽՍՂՂՈՐԻՆ ✠ ՈՐԴԻՆՑՈՒՆ:

Սպասաւորն. Եւ ընդ հոգւոյդ քո՝: Երկնից-ծնունեամբ ըստ բարուք:

Քահանայն. Բացեալ զխորհրդատետրն եւ երկոքումբք ձեռօք կալեալ՝ ասասցէ. Սրբոյ աւետարանին որ ըստ Յովհաննու:

Սպասաւոր. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր: Պատուխուտ: Առ Աստուած:

Քահանայն. Ասելով Ի Հօրէն ըստոյ, տեառնագրեսցէ զինքն, եւ կալեալ երկոքումբք ձեռօք ընթերցցի զի սկզբանէ էր բանն. եւ ի հասանելն Եւ բանն մարմին եղեւ, խոնարհեցուսցէ սակաւ մի զգլուխն, եւ յաւարտելն համբուրեալ խփեսցէ:

Սպասաւորն. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր: Սուրբ խորհուրդս աղաչեսցուք:

Քահանայն. Պահպանեա, Քրիստոս Աստուած մեր:

Սպասաւորն. Օրհնեցէք զՏէր յամենայն ժամ:

Քահանայն. Կալեալ զխորհրդատետրն ի ձախ ձեռն, խաչակնքեսցէ զժողովուրդն, ասելով՝ Օրհ ✠ նեալ եղիցուք:

Յետ արձակման պատարագին, դարձեալ առ սեղանն՝ դիցէ զխորհրդատետրն յիւրում վայրի, եւ զառաջնակողմն քօղոյն ածցէ ի վերայ սուրբ սպասուցն եւ համբուրեսցէ զսեղանն, ասելով ի ծածուկ. Տէր Աստուած Յիսուս Քրիստոս ողորմեցայ ինձ: Ապա առեալ զսկիհն, սաղմոսելով ի բերան՝ Օրհնեցէք զՏէր յամենայն ժամ, Սաղմոս ԼԳ. (կամ այլ եռանդագին աղօթս,) իջցէ ի խորանէն եւ գնասցէ

յաւանդատունն ըստ կանոնագրութեանցն՝ որ նախ քան զպատարագն ի մտանելն յեկեղեցի եւ յելանելն ընդ աստիճանս խորանին, եւ մերկասցի ի զգեստուցն. եւ ի պատշաճ վայրի ի ծունր իջեալ՝ կատարեսցէ զգոհութեան աղօթսն, եւ երթիցէ ի խաղաղութիւն:

Ծանօթութիւն.

Փոխանակ Ի սկզբանէ յետին աւետարանին, յօրէ աւագ շաբաթու մինչեւ ի Նոր կիւրակէ զաւուրս ութ՝ ընթեռնուլ պարտ է զաւետարանն Մատթէի, ԻԸ. 16. վերջ 20: Յետ յարութիւն Տեառն Մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. Իսկ Դիտասան աշակերտին:

Յօրէ Նոր կիւրակէի մինչեւ ցՀամբարձումն առանց փաղաւուութեան, Յովհաննու, ԻԱ. 15. վերջ 19: Յետ Յարութիւն Տեառն Մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. Եւ էբրէ՝ ճաշէցին՝ առ ցՍիմոն Պետրոս:

Յերկրորդ աւուր Վարդավառի, Մարկոսի, Թ. 1. վերջ 8: Տէրն Մեր Յիսուս Քրիստոս. Յետ վեց աւուր:

Յութ օրէս Ծննդեան յորում աւուր առաջին աւետարանն է Ի սկզբանէ, յետինն՝ Ծննդեան, Ղուկասու, Բ. 1. վերջ 7: Վասն ծննդեան Տեառն Մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. Եւ եղեւ ընդ աստուրան ընդ այնոսիկ:

ԿԱՆՈՆ

Քահանայապատարագողն զմանր նշխարս ի մասնատուփի կամ ի մաղզմայի ի մատուակարարութիւն ժողովրդեան, եւ կամ զայլ մեծ նշխար վասն դնելոյ ի ճաճանչի:

Զմանր նշխարսն յաւանդատան լցեալ ի մասնատուփն՝ խփեսցէ զայն, զոր սարկաւագն կամ աւանդապետն՝ նախ քան զելանելն քահանային ի մատուցանել զպատարագ, տարեալ դիցէ ի վերայ սեղանոյ՝ ուր է տապանակն Հաղորդութեան: Քահանայն ի սկզբան պատարագի ի յարդարել զսկիհն ի վերայ մարմնակալի, զետեղեսցէ անդ եւ զմասնատուփն մերձ ի սկիհն յաջ կոյս սեղանոյ:

Յիւրաքանչիւր նուագի օրհնելոյ եւ նուիրելոյ զմեծ նշխարն՝ եթէ յառաջ եւ եթէ յետ քահանայապատարագութեան՝ օրհնեսցէ եւ մտօք նուիրեսցէ եւ զմասնիկսն անփակ, եւ ի ծածկել զմաղզմայն՝ խփեսցէ եւ զմասնատուփն: Եւ քահանայապատարագեալ ի միասին, յետ կոչման Հոգւոյն սրբոյ՝ խփեսցէ այնուհետեւ:

Յետ ճաշակման մարմնոյն եւ ի ժողովել զսուրբ փշրանսն ի մաղզմայէ ի բաժակն, եթէ կայցէ ի տապանակի մասնատուփ դատարկացեալ ի սուրբ մանր նշխարաց կամ յորում լինիցին քահանայագործեալ նշխարք՝ զորս ունիցի ճաշակել առ հարկի լրանալոյ աւուրցն, աջովն հանցէ, եւ զնորոգ քահանայագործեալն դիցէ ի տապանակի։ Ապա եւ զայն եւս ճաշակեալ եւ զսուրբ փշրանսն նոյնպէս ժողովեալ ի բաժակն՝ մաքրեսցէ զգուշութեամբ զմասնատուփն, եւ ի յօղել գինեաւ զբաժակն, եւ զսա իսկ նմանապէս յօղեալ՝ դարձուսցէ զգինին ի բաժակն եւ արբցէ։ Յետ լուանալոյ զմատունսն հպեալս ի սուրբ մարմնին ի մէջ բաժակին եւ սրբելոյ սրբչաւ, յօղեալ նոյնպէս ջրով եւ զմասնատուփն՝ արասցէ ըստ վերոյգրեալ եղանակի. ապա սրբեալ եւ խփեալ՝ դիցէ մեկուսի արտաքս քան զմարմնակալն յաջ կոյս սեղանոյ։

Իսկ եթէ մատուցեալ իցէ զպատարագն յայլ սեղան, ուր չիցէ տապանակ ի նմին խորանի՝ ի պահել զսուրբ Խորհուրդն, զսկիհն բարձեալ եւ եդեալ մեկուսի յաջ կոյս սեղանոյ, թողցէ միայն զմասնատուփն ի միջի ի վերայ մարմնակալի։

Յետ արձակման պատարագի՝ քահանայն բացցէ զդլուխն եւ ծունր կրկնեսցէ, ապա կալեալ երկոքումբք ձեռօք զմասնատուփն դէպ ի դէմս իւր, ունելով դէթ զերկուս մատեղէնս յառաջոյ, տարցի ի խորան տապանակին. ուր եդեալ՝ ծունր կրկնեսցէ եւ փակեսցէ զդուռն, եւ իջեալ ի վերայ առաջին աստիճանի խորանին եւ դարձեալ ծունր կրկնեալ եւ երկրպագեալ, ձեռնամած երթիցէ յաւանդատունն։

Այլ եթէ օրհնեսցէ զմանր նշխարսն ի մաղզմայի ընդ մեծ նշխարի, ըստ տանելոյ մաղզմային եդեալ ի նա, եւ զմեծ նշխարն ի վերայ նոցա, ի միասին զամենայն պահանջեալսն յօրհնել եւ ի նուիրել ի գործ դիցէ։

Յետ ճաշակման սուրբ մարմնոյն, ըստ կանոնադրութեան պատարագի՝ զորբիչն կալեալ փոխանակ մաղզմայի, եւ յօղեալ գինեաւ զբաժակն՝ առանց ըմպելոյ դիցէ յաջ կոյս սեղանոյ մեկուսի ի վերայ մարմնակալի. եթէ իցէ ի խորանի՝ ուր է տապանակ եւ մասնատուփ Սրբութեան, զսուրբ մանիկսն եդեալ ի մասնատուփն՝ որ ի տապանակի, մատակարարեսցէ ժողովրդեան։ Ապա եդեալ ի տապանակն՝ ծունր կրկնեսցէ, եւ զդուռն փակեալ զսուրբ փշրանս ժողովեսցէ ի բաժակն եւ արբցէ։ Այլ եթէ չիցէ տապանակ ի նմին խորանի՝ ի մաղզմայէ մատակարարեալ՝ զյաւելեալսն ճաշակեսցէ, եւ զյետագայս նոյն օրինակ կատարեսցէ։

Ի քահանայագործել զմեծ նշխար ճաճանչի օրհնութեան, դիցէ զնոյն ի մաղզմայի ի ներքոյ նշխարի պատարագին. եւ քահանայագործեսցէ ըստ օրինակին որ ասացաւ վասն քահանայագործելի մանկանց ի մաղզմայն։

Յետ ճաշակման մարմնոյ եւ արեան, հանեալ զորոշ մասնատուփն սուրբ նշխարի օրհնութեան, ճաշակեսցէ զնախկին օրհնեալն՝ եթէ գուցէ. ապա զկցեալ ձախ մատունս լուացեալ յանօթ ջրոյն որ անդ ի վերայ սեղանոյ, եւ նովիմբ կալեալ զկոթեղէ մահկին, եւ թօթափեալ ի նոյն մասնատուփն, եւ զսուրբ փշրանս որ ի նմին՝ ժողովեալ ի բաժակն, աջոյ կցեալ մասամբք զնորոգ օրհնեալ սուրբ նշխարի զնաչադրոշմ կողմն յերեսս կոյս մահկին դարձուցանելով, ադուսցէ ի մահիկն, զի ի պահու օրհնութեան՝ ի զետեղել զնոյն ի ճաճանչն՝ սուրբ նշխարն գոցի ուղղահայեաց առ ժողովուրդն։ Եւ զկոթեղէ նորին կալեալ՝ դիցէ զդուշութեամբ ի մասնատուփն, եւ խփեալ հանգուսցէ ի տապանակի, եւ ծունր կրկնեալ՝ փակեսցէ զդուռն։ Յետոյ զսուրբ փշրանսն ժողովեալ ի բաժակն՝ զյետագայսն կատարեսցէ ըստ կանոնադրութեան պատարագի։

ԿԱՆՈՆ

Մատակարարելոյ ժողովրդեան զսուրբ խորհուրդն Հաղորդութեան ի Պատարագի կամ արտաքոյ նորին։

Քահանայն յետ ճաշակման՝ յօղեալ զբաժակն գինեաւ, առանց ըմպելոյ զայն՝ դիցէ մեկուսի ի վերայ մարմնակալի։

Սպասաւորն. Խոստովանիմ աստուծի։

Քահանայն. Զոյգ ընդ նմին բացեալ զտապանակն՝ ծունր կրկնեսցէ. ապա հանեալ զմասնատուփն՝ դիցէ ի վերայ մարմնակալի եւ փակեսցէ զդուռն տապանակին, եւ զխուփն բարձեալ՝ վերստին ծունր կրկնեսցէ. եւ կողմնակի դարձեալ՝ խաչակնքեսցէ զժողովուրդն, ասելով ի ձայն.

Ողորմեցի՛ Յեղ ✠ մարդասէրն Աստուած։

Իսկ եթէ ի մաղզմայէ ունիցի մատակարարել, ի չլինել մասնատփոյ յայնմ խորանի, մի անգամ եւեթ ծունր կրկնեսցէ՝ յետ ասելոյն զՈղորմեցի։

Սպասաւորն. Երկի՛ր-դի՛ եւ հաստատեա։

Քահանայն. Դարձեալ առ խորանն՝ ձախու ձեռամբ կալեալ զբուն մասնատփոյն կամ զմաղզմայն, բութիւ եւ ցուցամատամբ աջոյն

առեալ զմի սուրբ մասնիկ՝ ունելով ի մէջ մասնատփոյ կամ մաղզմայի, եւ բարձրացուցեալ մինչեւ ի լանջս իւր, դարձցի յամբ առ ժողովուրդն եւ ասասցէ ի ձայն։

Հաւատամ է Հայր սուրբ Աստուած Տէր։

Սպասաւորն. Ամէն։

Քահանայն. Հաւատամ յՈրդին սուրբ Աստուած Տէր։

Սպասաւորն. Ամէն։

Քահանայն. Հաւատամ է Հոգին սուրբ Աստուած Տէր։

Սպասաւորն. Ամէն։

Քահանայն. Խոստովանիմ եւ հաւատամ՝ զի սա է Տէր մարմին եւ արիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ բառնայ զմեղս աշխարհի։ Տէր, զի՞ բաւական՝ էրիւ ընդ յարիւ իմով մառնիցես, այլ սա բանիւ միայն, եւ բժշկիցցի հոգի իմ։ Երիցս կրկնեսցէ զՏէր զի՞ բաւական. ապա սկսեալ ի ձախակողմանէ իւրմէ, խաչակնքելով սուրբ մասնկամբ ի վերայ հաղորդելեացն ի մէջ մասնատփոյ կամ մաղզմայի յիւրաքանչիւր մատակարարութեան, հաղորդեսցէ նախ զարս, եւ ապա զկանայս, ասելով. Մարմին Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի լիցի քեզ։

Յաւարտելն՝ միշտ ի մէջ մասնատփոյ կամ մաղզմայի ունելով զմատուռնան հպեալս ի սուրբ մարմինն, եկեսցէ առ սեղանն, եւ առեալ ի ձեռս զմի սուրբ մասնիկ եւ կալեալ զայն նոյնպէս ընդ մէջ մասնատփոյ կամ մաղզմայի՝ դարձցի առ ժողովուրդն եւ կացցէ անդէն։

Սպասաւորն. Աստուած մեր է Տէր մեր։

Քահանայն. Խաչակնքեսցէ նովին մասնատփով կամ մաղզմայիւ որ ի ձեռն՝ զժողովուրդն ի ձայն այսպէս. Կեցո Տէր զժողովուրդս քո, ամբարձցէ մինչ ի ճակատ իւր. է օրհնեա զժառանգութիւնս քո, իջուսցէ զպատուանդան մասնատփոյ կամ զմաղզմայն ի գօտին. հովեա, բարձրացուսցէ ի կուրծս. է բարիդարս զսոսա, ածցէ ի ձախակողմն իւր. յաւո՛ հեգէ մինչ է յաւիտեան, տարցի յաջակողմն իւր։ Ապա անդրէն առ կուրծս կալեալ՝ դարձցի ընդ աջակողմն իւր ի սեղանն եւ հանդուսցէ ի վերայ մարմնակալի։ Եւ աջովն խփեալ զմասնատուփն՝ դիցէ ի տապանակի. ապա ծունր կրկնեալ եւ փակեալ զդուռն՝ արբցէ զգինին որ ի բաժակի։ Եթէ մատակարարութիւնն ինչ մաղզմայիւ, զյաւելեալսն ի նմա ճաշակեալ՝ զսուրբ փշրանսն ժողովեսցէ ի բաժակն ի գինին եւ յառաջեսցէ առ յետագայսն պատարագի։

Իսկ եթէ խնդրեսցի արտաքոյ պատարագի, քահանայն լուացեալ զձեռս յաւանդատան, եւ զգեցեալ զփորուրար եւ զշուրջառ՝ գլխիբաց եւ ձեռնամած ելեալ անտի եկեսցէ առաջի խորանի սրբութեան, եւ ծունր կրկնեսցէ յառաջին աստիճանի նորա. ապա ելեալ

արասցէ եւ ասասցէ զամենայն որպէս ի վերոյ։ Բայց յետ օրհնութեան Սրբութեամբ, Լցո՛ է բարութեանց տոց Տէր, ճաշակելով զմրմնոտ է զարէն։ Փառ է բարյոնս կիրակղեր զմեզ։ Որ է հանապազ կիրակրես զմեզ։ Ամենայն է մեզ զհոգեւորս զօրհնութիւն։ Փառ է բարյոնս կիրակղեր զմեզ։ — Գոհանամք զքեզ Տէր, որ կիրակիցիր զմեզ յանմահական սեղանոյ տոյ, բաշխելով զմարմնեղ է զարիւնեն աշխարհի է կեանք անյանց մերոց։ Զայս ասելով՝ խփեալ զմասնատուփն, զերկուս մատունս՝ որով շօշափեաց զմարմինն սուրբ, լուացեալ անդ ջրովն՝ որ ի վերայ սեղանոյ, սրբեսցէ սրբչաւ։ Ապա ձեռնամած իջեալ եւ ծունր կրկնեալ նմանապէս յառաջին աստիճանի խորանին, դարձցի ձեռնամած յաւանդատունն։

ԿԱՆՈՆ

Սպասաւորելոյ ի Թիւ Պատարագի։

Ա. Զամենայն՝ զոր ունի ասել սպասաւորն ի մատուցման սուրբ Պատարագի, հարկ է ուսանել ի բերան, եւ հանդերձքն պարտին լինել վայելուչ, ձեռքն մաքուր, եւ յամենայն շարժմունս եւ ի գնացս իւր պարկեշտ։

Բ. Յորում խորանի ունի մատչիլ սուրբ Պատարագն, երթեալ պատրաստեսցէ զժամանոցսն լցեալս գինեաւ եւ ջրով, եւ զմոմն ի վերայ սեղանոյն լուսցցէ, եւ եկեալ յաւանդատունն՝ ի յառաջ մատչել քահանային ի տեղի սուրբ սպասուցն ի զգեստաւորիլ խորհրդաբար, սպասաւորն գլխիբաց եւ միշտ երկոքումբք ձեռօք, նախ՝ առեալ զշապիկն զգեցուսցէ քահանային, մի անգամ եւեթ ասացեալ ի սկզբան. Եւ է՝ խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք։ Ընդ՝ կեցո է՝ ողորմեա։ Ապա զբազպանսն աջոյ եւ ձախու, յետոյ զփորուրար եւ որ ի կարգի։

Գ. Յետ վայելչապէս զգեցուցանելոյ զսրբութեան զգեստսն, առեալ զխորհրդատետրն եւ կալեալ կից ի կուրծս խոտորնակի՝ զգլուխ գրոյն դէպ ի ձախ ուս իւր, կացցէ ի ձախակողմն քահանային. եւ երկրպագեալ ընդ նմա խաչելութեանն կամ պատկերին որ անդ, եւ յիւր յաջակողմանէ դարձուցեալ զերեսսն՝ յառաջոյ քահանային եկեսցէ ի դուռն աւանդատան, եւ անդ ծագիւ աջոյ միջամատին առեալ զօրհնեալ ջուր եւ մատուցեալ քահանային՝ ի միասին ընդ նմա տեառնագրեսցէ զինքն անմեղունչ. եւ նախ քան զքահանայն մտեալ յեկեղեցի՝ ունելով զաչսն առաջի, ուղղաբերձ եւ չափաւոր հանդարտաքայլ սակաւ ինչ հեռի ի նմանէ յառաջեսցէ, եւ ընդ ան-

ցանել յառաջոյ խորանացն՝ ըստ օրինակի քահանային շարժեսցի յերկրպագութիւնս եւ ի ծունր կրկնելն եւ յայլն ամենայն։

Դ. Ի հասանել առաջի խորանին՝ յորում ունի մատչիլ սուրբ Պատարագն, ելեալ ի միասին ընդ աստիճանս յաջակողմանէ քահանային, դիցէ ի ձախ եղջիւր սեղանոյ զխորհրդատետրն ի վերայ քարձին կամ գրակալին։ Ցանցանելն կողմանէ ի կողմն երկիր պագցէ խորանին. այլ յետ քահանայագործութեան՝ մինչ ի լուացումն մատանց զկնի ճաշակման, կամ եթէ ի նմին խորանի իցէ Սրբութիւն ի տապանակի, ծունր կրկնեսցէ, իսկ եթէ եղեալ իցէ ի բազմոցի՝ ի ծունր իջցէ, որպէս եւ ունի առնել միշտ ըստ այսմ՝ յանցանելն յամենայն նուագի։ Ապա ձեռնամած իջեալ, ի վերայ առաջին աստիճանի յաջ կոյս խորանին, ի ծունր իջեալ կացցէ, ուր ունի կալ նոյն օրինակ մինչեւ ի վախճան պատարագի՝ ի լինելն անդբաղ ի կարեւոր պաշտամանց, ուշադիր լինելով առ պատարագիչն, զի ի ժամու գոցի պատրաստ՝ յաւարտել քահանային զաղօթսն, իսկոյն ի գործ դնել ըստ արժանւոյն, եւ յասել անշտապ եւ մեկին արտասանութեամբ, պարզ եւ լսելի ձայնիւ ի քահանայէ եւ ի մերձակայ ժողովրդականաց՝ զայն ամենայն առ որս է պարտաւորեալ ըստ կանոնագրութեան պատարագի։

Ե. Ի տեառնագրել քահանային զինքն ի ձայն ի սկզբան պատարագի՝ ի միասին ընդ նմա լռելեայն խաչակնքեսցէ եւ սպասաւորն։ Ի մատուցանել զժամանոցսն ի ձախ եղջեր սեղանոյ, այնպիսի եղանակաւ կարկառեսցէ քահանային զնոսա, զի դիւրութեամբ կալցի, եւ ի յետս առնուլ զժամանոց ջրոյ՝ համբուրեսցէ զալ քահանային։ Մերձ ի վախճանել առաքելական ընթերցուածոյն եւ Որ օրհնէս ըստ նոցին աղօթիցն, առեալ կամ լուցեալ որոշ մոմ, յընթեռնուլ զաւետարանն՝ կողմնակի կացեալ յաջ կոյս սեղանոյ, թզաչափ բարձր եւ հեռի ի խորհրդատետրէ, աջոյ ձեռամբ կալցի անշարժ առաջի նորա կողմնակի. ձախ ձեռն անփակ՝ մատունքն կից եղեալ ի կուրծս միշտ։ Ցետ վերացուցանելոյ քահանային զսուրբ արիւնն ի տես ժողովրդեան, նոյնպէս առեալ կամ լուցեալ զորոշ մոմն, ի տալն զօրհնութիւն Սրբութեամբ՝ արասցէ ըստ այսմ օրինակի, բայց ի ծունր իջեալ։

Զ. Ի բառնալ նորա կամ քահանային զսաղաւարան ի գլխոյ, նա ինքն սպասաւորն ելեալ, նախ պատրաստեսցէ զթաշկինակն ի ձախ եղջեր սեղանոյ, ի սրբել քահանային զմատունս. ապա ձախ ձեռամբ առեալ զափսէ եւ աջովն զժամանոց ջրոյ, եւ եկեալ նմանապէս ի ձախ եղջիւր սեղանոյ, ի լուանալ քահանային զմատունս՝ արկցէ զջուրն անընդհատ մինչեւ նշանաւ իւիք յայտնեսցէ քահանայն դադարել. եւ յետ սրբելոյ զմատունս, ի խաչակնքելն զնա՝ երկիր պագցէ եւ

զետեղեալ զափսէ եւ զժամանոց ջրոյ յիւրեանց վայրի, ապա յարդարեսցէ եւ զթաշկինակն։ Այն օրինակ յետ ճաշակման ի կարկառել քահանային զսկիհն՝ արկցէ զգինին անընդհատ, նոյնպէս եւ զջուրն ի լուանալ զմատունս ի մէջ բաժակին։

Է. Ցետ քահանայագործութեան երկոցունց իսկ տեսակացն անմիջապէս, ի վերացուցանելն զսուրբ մարմինն եւ զսուրբ արիւնն ի տես ժողովրդեան, ի տալն զօրհնութիւնս Սրբութեամբ, եթէ ի պատարագի եւ եթէ յետ մատակարարութեան Հաղորդութեան առ ժողովուրդն, ի ծունր իջեալ միջովք կրկնելովք երկիր պագցէ. եւ ուր իցէ սովորութիւն՝ հնչեցուսցէ զզանգակն։

Ը. Ցասել քահանային Պահպանէա Քրիստոս Աստուած, սպասաւորն ի վերայ աստիճանին ուր կայ՝ ի ծունր իջեալ, ասասցէ Օրհնեսցէ զՏէր յամենայն ժամ, յամենայն ժամ։ Եւ ընկալեալ զվերջին օրհնութիւնն՝ ելեալ շրջուսցէ զմոմն սեղանոյ. ապա առեալ զխորհրդատետրն եւ կալեալ կից ի կուրծս, ըստ վերոյնշանակեալ եղանակի իջցէ ընդ աստիճանս, եւ ըստ օրինակին որ նախ քան զպատարագն՝ յառաջոյ քահանային եկեալ յաւանդատունն՝ դիցէ զդիրս յորոշեալ վայրն, եւ մերկացուցեալ զքահանայն ի սուրբ սպասուց՝ համբուրեսցէ զայն։

ՕՔԷԾՔ

ԱՐԿԱՆԵԼՈՅ ՍՊԱՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Վ՚ահանայն Եկեալ յԱ-ռանդ-ապ-ոն Եկեղեց-ոյ՝ ասասցէ զոհվերական աղօթեան պատրաստութեան, զԱ-ղօթս ՃԼԱ.

Կցորդ. Վ՚ահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն. եւ սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն։

Փոխ. Յիշեա Տէր զԴաւիթ. եւ զամենայն հեզութիւն նորա։

Որպէս երդուաւ Տեառն. եւ ուխտս եդ Աստուծոյ Յակովբայ։

Թէ ոչ մտից ի յարկս տանս իմոյ. եթէ ելից յանկողինս մահճաց իմոց։

Եթէ տացի քուն աչաց իմոց, կամ նիրհ արտեւանաց իմոց, կամ հանգիստ իրանաց իմոց. մինչեւ գտից զտեղի յարկի Տեառն Աստուծոյ Յակովբայ։

Ահա լուաք զնմանէ Եփրաթայ. եւ գտաք զնա ի դաշտս մայրեաց։

Մտցուք ի յարկս նորա. երկիր պագցուք ի տեղւոջ՝ ուր կացեալ են ոտք նորա։

Արի Տէր ի հանգիստ քո. դու եւ տապանակ կտակի սրբութեան քոյ։

Երիցունք քո զգեցցին զարդարութիւն. եւ սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն։

Վասն Դաւթի սիրելւոյ քոյ. մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յօծելոյ քումմէ։

Երդուաւ Տէր Դաւթի ճշմարտութեամբ, եւ ոչ ստեայց նմա. ի պտղոյ որովայնի քոյ նստուցից յաթոռ քո։

Թէ պահեսցեն որդիք քո զօրէնս իմ. եւ զվկայութիւնս իմ, զոր ուսուցից նոցա:

Որդիք նոցա նստցին յաւիտեանս յաւիտենից յաթոռ քո:

Հաճեցաւ Տէր ընդ Սիոնն, եւ ընտրեաց բնակել ի նմա. ասէ՝ այս է հանգիստ իմ յաւիտեանս յաւիտենից, ի սմա բնակեցայց՝ զի հաճեցայ ընդ սա:

Օրհնեալ սորա օրհնելով օրհնեցից. եւ զաղքատս սորա լցուցից հացիւ:

Նրիցանց սորա զգեցուցից զփրկութիւն. եւ սուրբք սորա ցնծալով ցնծասցեն:

Ընդ ծագեցից զեղջիւր ի Դաւիթ. պատրաստ արարից զճրագ օծելոյ իմոյ:

Թշնամեաց նորա զգեցուցից զամօթ. այլ ի վերայ նորա ծաղկեսցի սրբութիւն իմ:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ:

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՏԱՐՈՂ. Նա եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:

Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ ի Տեառնէ, զի զողորմութեան զշնորհս իւր արասցէ ի վերայ մեր: Ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո եւ ողորմեա:

ԳՐ Տէր ողորմեա:

ԱՂՕԹԻ. Որ զգեցեալ ես զլոյս որպէս զհանդերձ, Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, անճառելի խոնարհութեամբ ի յերկրի երեւեցար եւ ընդ մարդկան շրջեցար: Որ եղեր քահանայապետ յաւիտենից ըստ կարգին Մելքիսեդեկի, եւ զարդարեցեր զեկեղեցի քո սուրբ: Տէր ամենակալ, որ պարգեւեցեր մեզ զնոյն զերկնային հանդերձ զգենուլ, արժանի արա եւ զիս ի ժամուս յայսմիկ զանպիտան ծառայս քո, որ համարձակիմ եւ մերձենամ ի նոյն հոգեւոր պաշտօն փառաց քոց: Որպէս զի զամենայն ամբարշտութիւնս մերկացայց, որք են հանդերձք պղծութեան, եւ զարդարեցայց լուսով քով: Ընկեա յինէն զչարիս իմ եւ թօթափեա զյանցանս իմ. որպէս զի արժանի եղէց հանդերձելոյ լուսոյդ առ ի քէն: Շնորհեա ինձ քահանայական փառաւք մատանել ի պաշտօն սրբութեանց քոց ընդ այնոսիկ՝ որք անմեղութեամբ պահեցին զպատուիրանս քո: Օ՛ի եւ ես պատրաստ գտայց երկնաւոր առագաստիդ ընդ իմաստուն կուսանսն փառաւորել զքեզ Քրիստոս, որ բարձեր զմեղս ամենեցուն. զի դու ես սրբութիւն անձանց մերոց: Նա քեզ բարերարիդ Աստուծոյ վայելէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Յաւուրսն լուսոյն ընթերցուածք ՊՕՂՈՍ ԻԵ.

ԿՅՈՒՐ. Լուացայց սրբութեամբ զձեռս իմ. եւ շուրջ եղէց զսեղանով քով Տէր:

ՓՍ. Դատ արա ինձ Տէր, զի ես յամբծութեան իմում գնացի. ի Տէր յուսացայ, զի մի՛ եղէց հիւանդ:

Փորձեա զիս Տէր եւ քննեա զիս. փորձեա զերիկամունս իմ եւ զսիրտ իմ:

Ողորմութիւն քո Տէր առաջի աչաց իմոց. եւ հաճոյ եղէց ճշմարտութեան քում:

Ոչ նստայց ես յաթոռս նանրաց. եւ ընդ անօրէնս ես ոչ մտից:

Ատեցի ես զժողովս չարաց. եւ ընդ ամբարիշտս ես ոչ նստայց:

Լուացայց սրբութեամբ զձեռս իմ. եւ շուրջ եղէց զսեղանով քով Տէր:

Լսել ինձ զձայն օրհնութեան քոյ. եւ պատմել զամենայն սքանչելիս քո:

Տէր սիրեցի զվայելչութիւն տան քոյ. եւ զտեղի յարկի փառաց քոց:

Մի կորուսաներ ընդ ամբարիշտս զանձն իմ. եւ մի՛ ընդ արս արիւնահեղս զկեանս իմ:

Որոց ձեռք իւրեանց յանօրէնութեան են. եւ աջ նոցա լի է կաշառօք:

Նա յամբծութեան իմում գնացի. փրկեա զիս Տէր եւ ողորմեա ինձ:

Ոտն իմ կացցէ յուղղութեան. յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից զքեզ:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ:

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Յաւաղ տարուն՝ ղեկեցող խորհրդաբար, նախ ղՇապին ասելով.

Օգեցո ինձ Տէր հանդերձ փրկութեան եւ պատմուճան արդարութեան, եւ շուրջ պատեա զգեստովս փրկութեան: Շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քաղպանին. Տուր Տէր զօրութիւն ձեռին իմոյ, եւ լուա զամենայն աղտեղութիւնս իմ, որպէս զի կարող լինիցիմ սպասաւորել քեզ անախտութեամբ հոգւոյ եւ մարմնոյ: Շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Փոքր-քաղին. Օգեցո Տէր պարանոցի իմոյ զարդարութիւն, եւ սրբեա զսիրտ իմ յամենայն աղտեղութենէ մեղաց: Շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Գօտի-ին. Շուրջ պատեսցէ կամար հաւատոյ զմէջս սրտի իմոյ եւ մտացս, եւ շինջուսցէ ի սոյանէ զնորհուրդս աղտեղիս. եւ զօրութիւն շնորհաց քոց յամենայն ժամ բնակեսցէ ի սոսա: Շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա ասէ՝ Ա՞ղ ասէ՝ ղՇապին:

Նափորին, որ է Շորջաս. Տէր ողորմութեամբ քով զգեցո ինձ զգեստ պայծառ, եւ պարսպեա ընդդէմ ներգործութեան չարին. զի արժանի եղէց փառաւորել զքո փառաւորեալ անուն: Շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սաղաւարտ. Դիր Տէր սաղաւարտ փրկութեան ի գլուխս իմ, պատերազմել ընդդէմ զօրութիւնս թշնամւոյն: Շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Յետ ղեկեսպա-սրելոյ սրբեալն ղեկեսպոս-ին՝ ասասցէ.

Ցնծասցէ անձն իմ ի Տէր, զի զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկութեան եւ պատմուճան արդարութեան. իբրեւ փեսայի եդ ինձ պսակ, եւ որպէս զհարսն զարդու զարդարեաց զիս: Շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Յետ ղգենլոյ սրբո-ՐԵՒՈՆ ղգեւոպոս-ցն, առ-ԵՒԼ զանձն՝ երկեր պագցէ խաչեալ-ՐԵՒՈՆ կամ պապանձեալ, ե- առ-ԵՒԼ զբ-հնեալ զ-ր՝ գնասցէ ի խորանն, յորս-մ ոՐՆ պապարագել։ Ի հասանել առ-աջ խորանին, երկեր պագեալ կամ ձո-նր երկնեալ՝ ելցէ ի խորանն, ե- յարդարեալ զանձն՝ հայր-ցեսցէ զեղեցանն, ե- ելեալ ընդ ասպնճանս՝ դարձեալ երկեր պագցէ կամ ձո-նր երկնեսցէ։

Ապա ի յայն պեառ-նագրեալ զանձն ե- պարգեալ զնեւ, ասասցէ.

Յանուն Հօր եւ ՈրԴՐոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն։
Եւ վասն սրբուհւոյ Աստուածածնին, Տէր, ընկալ զաղաչանս մեր, եւ կեցո զմեզ։

Սպասաւորն. Սուրբ զԱստուածածինն եւ զամենայն սուրբս բարեխօս արասցուք առ Հայր ի յերկինս. զի կամեցեալ ողորմեսցի, եւ գթացեալ կեցուսցէ զարարածս իւր։ Ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո եւ ողորմեա։

Քահանայն. Ընկալ Տէր զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին, անարատ ծնողի միածնի ՈՐԴՈՅ քոյ, եւ աղաչանօք ամենայն սրբոց քոց, (եւ աւուրս շնորհիւ, կամ եւ որոց այսօր է յիշատակ,) լուր մեզ Տէր եւ ողորմեա, ներեա, քաւեա եւ թող զմեղս մեր։ Արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ ՈՐԴՈՅ եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ձեռնադրեալ խոնարհեալ առ խորանն.

Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ, եւ սրբուհւոյ Աստուածածնին, եւ առաջի ամենայն սրբոց, եւ առաջի ձեր, հայրք եւ եղբարք, զամենայն մեղս զոր գործեալ եմ։ Քանզի

մեղայ խորհրդով, բանիւ եւ գործով, եւ ամենայն մեղք՝ զոր գործեն մարդիկ, մեղայ, մեղայ։ Աղաչեմ զձեզ՝ խնդրեցէք վասն իմ Աստուծոյ զթողութիւն։

Սպասաւորն. Ողորմեսցի քեզ Աստուած հզօրն, եւ թողութիւն շնորհեսցէ ամենայն յանցանաց քոց, անցելոյն եւ այժմուս, եւ յառաջակայէն փրկեսցէ զքեզ, եւ հաստատեսցէ յամենայն գործս բարիս, եւ հանգուսցէ զքեզ ի հանդերձեալ կեանս։

Քահանայն յարբեցէք Ամէն, ե- ո-ղբեալ խաչանշեցէք զԺողովուրդն՝ ասելով.

Աղաւեսցէ՝ եւ զձեզ մարդասէրն Աստուած, եւ թողցէ զամենայն յանցանս ձեր։ Տացէ ժամանակ ապաշխարելոյ եւ գործելոյ զբարիս։ Ուղղեսցէ եւ զառաջնիկայ կեանս ձեր, շնորհօք սուրբ Հոգւոյն, հզօրն եւ ողորմածն. եւ նմա փառք յաւիտեանս. ամէն։

Սպասաւորն. Յիշեսջիր եւ զմեզ առաջի անմահ գառինն Աստուծոյ։

Քահանայն. Յիշեալ լիջիք առաջի անմահ գառինն Աստուծոյ։

Ապա յարբեցէք զՍաղմոս խբ. պոՐն ա- պոՐն։

Կոչեմ. Ամէն առաջի սեղանոյ Աստուծոյ, առ Աստուած՝ որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ։

Սպասաւորն. Դատ արա ինձ Աստուած, եւ իրաւարա ինձ ի դատաստանի իմում։

Քահանայն. Յազգէ որոչ է սուրբ, ի մարդոյ մեղաւորէ նենգաւորէ փրկեա զիս։

Սպասաւորն. Դու Աստուած հզօրիչ իմ ես, ընդէր մոռացար զիս. ընդէր տրտում գնամ ես ի նեղել թշնամւոյ իմոյ։

Քահանայն. Աւաքեա Տէր զոյս քո եւ զճշմարտութիւն քո. զի առաջնորդեսցեն ինձ եւ հանցեն զիս ի լեառն սուրբ եւ ի յարկս քո։

Սպասաւորն. Մոլոր առաջի սեղանոյ Աստուծոյ, առ Աստուած՝ որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ։

Քահանայն. Խոստովան եղէց քեզ օրհնութեամբ, Աստուած Աստուած իմ։

Սպասաւորն. Երդ՝ ընդէր տրտում ես անձն իմ, կամ ընդէր խռովես զիս. յուսա առ Աստուած, խոստովանեա նմա, փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է։

Քահանայն պէտ-նոփրէոյէ զնոյն է- կոյցէ յեր-նամաճ։

Փառք Հօր եւ Որ Դեոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ։

Սպասաւորն. Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք։

Օրհնեսցուք զՀայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ արժանի արար զմեզ կալ ի տեղւոջ փառաբանութեան, եւ երգել զերգս հոգեւորս։ Ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա։

Քահանայն պարծանքեալ ցէ՛ء՝ ելցէ ընդ առաջնոն, է- հայէ-ցէսցէ զսեղանն առելով.

Ի յարկի սրբութեան եւ ի տեղւոջ փառաբանութեան, հրեշտակաց բնակարանիս եւ մարդկան քաւարանիս. առաջի աստուածընկալ եւ պայծառացեալ սուրբ նշանացս եւ սուրբ սեղանոյս, խոնարհեալ երկիւղիւ երկիր պագանեմք, զսուրբ զհրաշալի եւ զյաղթող տերութիւնդ (կամ յարութիւնդ, է-ն) քո փառաւորեմք։ Եւ քեզ մատուցանեմք զօրհնութիւն եւ զփառս ընդ Հօր եւ ընդ Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Սպասաւորն. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քահանայն քաջեալ զկիսին՝ խաչակնէսցէ ընդ սրն է- դնիցէ ի վայր զմաղզմայն, առելով ի ծածո-կ.

Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Յիշատակ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

Եպա մատրեալ զքաջակին, եկեսցէ ի յոյժ եղջե-ր սեղանոյ։

Սպասաւորն մատոյ-ցոյէ զքամանոյ գին-ոյ է-ջոյ, առելով.

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քահանայն խաչակնէսեալ ի վերայ երկոցո-ն՝ խաչանիշ արկցէ ի սկիհն զգինին է- ապա կոմիցը ինչ ջոյ, առելով.

Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Յաղագս յիշատակի փրկագործ տնօրէնութեան Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի։

Եւ մի ոմն ի զինուորացն տիգաւ խոցեաց զկողս Կենարարին, եւ վաղվաղակի ել արիւն եւ ջուր։

Եկեալ ի հիջոցեալն սեղանոյ, մատրեսցէ զներէին զքաջակին, է- երեալ զմաղզմայն ի վերայ սկհոյ՝ խաչակնէսցէ է- նո-երեսցէ, է- ապա յէ-ացո-ացէ զնշան խաչն առելով.

Աստուած Աստուած մեր, որ զերկնաւոր հացդ, զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս, զկերակուրդ ամենայն աշխարհի առաքեցեր փրկիչ եւ կեցուցիչ եւ բարերար, օրհնել եւ սրբել զմեզ։ Ինքնին դու Տէր օրհնեա եւ այժմ զառաջադրութիւնս զայս։ Ընկալ զսա յերկնային քո սեղանդ։ Յիշեա որպէս բարերար եւ մարդասէր զմատուցողս եւ վասն որոց մատուցանի։ Եւ զմեզ անդատապարտ պահեա ի քահանայագործութիւն աստուածային խորհրդոց քոց։ Օ՜ի սուրբ եւ փառաւոր է ամենապատիւ մեծվայելչութիւն փառացդ Հօր եւ Որ Դեոյ, եւ Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Երեալ զսրբենն յաջակողմն է-ս, ա-տոլէսցէ զկիսին՝ առելով Պաղմոս ՂԲ.

Տէր թագաւորեաց վայելչութիւն զգեցաւ. զգեցաւ Տէր զօրութիւն ընդ մէջ իւր ածաւ։

Հաստատեաց զաշխարհ՝ զի մի սասանեսցի. պատրաստ է աթոռ քո ի սկզբանէ յաւիտեանս դու ես։

Ամբարձան գետք Տէր, եւ համբարձին գետք վանայս իւրեանց. յարիցեն գետք ի գնացս իւրեանց։

Ի ձայնէ ջուրց բազմաց, սքանչելի եղեն զբօսանք ծովու։

Սքանչելի ես դու Տէր ի բարձունս. վկայութեանց քոց մեք յոյժ հաւատացաք։

Տան քում վայելէ սրբութիւն Տէր, ընդ երկայն աւուրս։

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ։

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Աղաչեսցուք զՏէր՝ ասելով.

Հոգին սուրբ եկեսցէ ✝ ի քեզ, եւ զօրութիւն Բարձրելոյն հովանի լեսցի ի վերայ քո։

Ապա համբուրեալ զքեզանն՝ է յայն պատառագրեսցէ զնոսա, ե՛ յերանոմ ասասցէ զքահանա՛ն ա՛ռ՝ պարզեցէ.

Օրհնեալ թագաւորութիւն Հօր եւ Որ ✝ դւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Սարկաւագն. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քահանայն պատառագրեալ զնոսա՝ դարձեալ ե՛ խաղաղեսցէ զքաղաքն.

Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդ ✝ ւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութիւն ✝ ամենեցուն։

Սարկաւագն. Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Քահանայն. Աստուծոյ երկրպագեսցուք։

Սարկաւագն. Առաջի քո Տէր։

Քահանայն փարատեալ զնոսա ասասցէ.

Տէր Աստուած մեր, որոյ կարողութիւնդ անքնին է, եւ փառքդ անհասանելի, որոյ ողորմութիւնդ անչափ է, եւ գթութիւնդ անբաւ։ Դու ըստ առատ մարդասիրութեան քում, նայեա ի ժողովուրդս քո, եւ ի տաճարս յայս սուրբ։ Եւ արա ընդ մեզ եւ ընդ աղօթակիցս մեր առատապէս զո-

զորութիւն քո եւ զքեզ [illegible]ն: Զի քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ի ԺԱԺՈՒԿ.

Տէր Աստուած մեր, կեցո զժողովուրդս քո, եւ օրհնեա ժառանգութիւնս քո. զլրումն եկեղեցւոյ քոյ պահեա, սրբեա զսոսա, որք ողջունեցին սիրով զվայելութիւն տան քոյ: Դու զմեզ փառաւորեա աստուածային զօրութեամբ քով. եւ մի՛ թողուր զուսացեալքս ի քեզ: Զի քո է կարողութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ընդ հասարակաց զայս եւ միաձայն մեզ ամենեցուն ուսուցեր աղօթել, եւ զերկուց եւ զերից միաձայնելոց յանուն քո զինդրուածս պարգեւել խոստացար: Դու եւ այժմ զծառայից քոց խնդրուածս առ ի յօգուտն կատարեա, շնորհելով յայսմ յաւիտենիս զվիտութիւն քումդ ճշմարտութեան, եւ ի հանդերձեալն զկեանսն յաւիտենականսն պարգեւելով: Զի բարերար եւ մարդասէր ես Աստուա՛ծ. եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Տէր Աստուած մեր, որ կարգեցեր յերկինս զդասս եւ զենուորութիւնս հրեշտակաց եւ հրեշտակապետաց ի սպասաւորութիւն փառաց քոց: Արա այժմ ընդ մուտս մեր մտանել եւ սրբոց հրեշտակաց, եւ լինել պաշտօնակից մեզ եւ փառաբանակից քումդ բարերարութեան:

ՁԵՌՆԱԴՐԱԾ Ի ՅԱՅՆ.

Զի քո է կարողութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Սպասաւորն. Պռոսխուսմէ. Սուրբ Աստուած, սուրբ եւ հզօր, սուրբ եւ անմահ, ողորմեաց մեզ:

Սուրբ Աստուած, սուրբ եւ հզօր, սուրբ եւ անմահ, ողորմեաց մեզ:

Սուրբ Աստուած, սուրբ եւ հզօր, սուրբ եւ անմահ, ողորմեաց մեզ:

Քահանայն զայդ ընդ ամ[illegible] ասասցէ ի ծածուկ.

Աստուած սուրբ, որ ի սուրբս հանգուցեալ ես, եւ երեսաբեան ձայնիւ սերովբէք գովեն զքեզ, եւ քերովբէք փառաբանեն, եւ ամենայն երկնային զօրութիւնքն զքեզ երկիր պագանեն: Որ ի չգոյէ ի դոյ ածեր զամենայն արարածս: Որ արարեր զմարդն ըստ պատկերի քում եւ նմանութեան, եւ ամենայն շնորհիւ քով զնա զարդարեցեր, եւ ուսուցեր խնդրել զիմաստութիւն եւ զզգօնութիւն. եւ ոչ անտես արարեր զմեղուցեալն, այլ եդեր ի վերայ նորա զապաշխարութիւն փրկութեան: Որ արժանի արարեր զմեզ զնուաստացեալ եւ զանարժան ծառայս քո ի ժամուս յայսմիկ կալ առաջի փառաց սրբութեան սեղանոյ քոյ, եւ զօրհնաւոր երկրպագութիւն եւ զփառաբանութիւն մատուցանել քեզ: Դու Տէր, ընկալ ի բերանոյ մեղաւորացս զերկրպագութեան օրհնութիւնս, եւ պահեա զմեզ քոյին քաղցրութեամբդ: Թող մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ եւ զակամայ: Սրբեա զհոգի, զմիտս եւ զմարմինս մեր. եւ շնորհեա ի սրբութեան պաշտել զքեզ զամենայն աւուրս կենաց մերոց բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ Աստուածածնին եւ ամենայն սրբոց քոց, որք յաւիտենից քեզ բարեհաճեցան: Զի սուրբ ես Տէր Աստուած մեր, եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից: ամէն:

Բա-հապարակ.

Տէր Աստուած մեր, զբազկատարած զաղաչանս ծառայից քոց վերընկալցիս, եւ ողորմեացիս ըստ մեծի ողորմութեան քում: Զգթութիւն քո առաքեա ի վերայ մեր եւ ամենայն ժողովրդեանս, որք ակն ունին առ ի քէն առատ ողորմութեանդ:

Զեռնադրեալ ի յոյն.

Զի ողորմած եւ մարդասէր ես, Աստուած գոլով, եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ասացեալ ըստ խորհրդոյ աւ-ն զԱղաղոնն, ընդ-ի-ցոյն զգիրն աւ-ա-ի-ելական է- ապա զա-ա-ր պարզանի զԱ-ի-ա-:

Սպասաւորն. Ալելուիա Օրհն.

Քահանայն դարձեալ՝ խորհրդաւորի-ն խաղաղութեան զաղաղա-ին.

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Սպասաւորն. Եւ ընդ հոգւոյդ քում: Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քահանայն. Սրբոյ աւետարանիս որ ըստ...:

Սպասաւորն. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր: Պռոսխումէ: Ասէ Աստուած:

Քահանայն գիւրանգիրքեալ զնդն, ընդ-ի-ցոյն զաւ-ի-ն, է- յաւարտելոյ հանդիսարեալ է- խփեալ՝ դարձեալ ա-խորանն:

Սպասաւորն. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Քահանայն եդեալ զնորհրդաւորն յա-աջին գեղ-ոջ, յեռանամաճ ասասցէ ի յոյն.

Հաւատամք ի մի Աստուած Հայրն ամենակալ, յարարիչն երկնի եւ երկրի՝ երեւելեաց եւ անտեսանելեաց: Եւ ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս, յՈրդին Աստուծոյ, ծնեալն յԱստուծոյ Հօրէ միածին, նախ քան զամենայն յաւիտեանս: Աստուած զԱստուծոյ, լոյս ի լուսոյ, Աստուած ճշմարիտ, յԱստուծոյ ճշմարտէ, ծնունդ եւ ոչ արարած: Նոյն ինքն համադոյակից [illegible]որով ամենայն ինչ եղեւ յերկինս եւ ի վերայ երկրի՝ երեւելիք եւ անտեսանելիք: Որ յաղագս մեր մարդկան եւ վասն մերոյ փրկութեան, իջեալ ի յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ (ձո-նը կրկնէոյէ), ծնաւ կատարեալապէս ի Մարիամայ սրբոյ Պուսէն՝ Հոգւովն սրբով: Որով էառ մարմին, հոգի եւ միտս եւ զամենայն որ ինչ է ի մարդ, ճշմարտապէս եւ ոչ կարծեօք: Չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ, ելեալ ի յերկինս նովին մարմնովն նստաւ ընդ աջմէ Հօր: Գալոց է նովին մարմնովն եւ փառօք Հօր՝ ի դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս: Որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան: Հաւատամք եւ ի սուրբ Հոգին՝ յանեղն եւ ի կատարեալն, որ ի Հօրէ եւ Որդւոյ բղխի: Որ խօսեցաւ յօրէնս եւ ի մարգարէս եւ

յաւետարանս: Որ էջն ի Յորդանան, քարոզեաց զառաքեալն, եւ բնակեցաւ ի սուրբսն: Հաւատամք եւ ի մի միայն յընդհանրական եւ յառաքելական սուրբ եկեղեցի: Ի մի մկրտութիւն, յապաշխարութիւն, ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց: Ի յարութիւն մեռելոց: Ի դատաստանն յաւիտենից հոգւոց եւ մարմնոց: Յարքայութիւնն երկնից: Եւ ի կեանս յաւիտենականս:

Իսկ որ ասենն՝ էր երբեմն, յորժամ ոչ էր Որդի. կամ էր երբեմն, յորժամ ոչ էր սուրբ Հոգին: Կամ թէ յոչէից եղեն, կամ յայլմէ էութենէ ասեն լինել զՈրդին Աստուծոյ եւ կամ զսուրբ Հոգին: Եւ թէ փոփոխելի են կամ այլայլելի, զայնպիսիսն նզովէ կաթուղիկէ եւ առաքելական եկեղեցի:

Ե- համբո-ւթեալ ղեղեանն՝ պեառ-նադրեոյէ ղնդն, ասէ-լով զԼ-սա-սրէն.

Իսկ մեք փառաւորեսցուք, որ յառաջ քան զյաւիտեանս, երկիր պագանելով սրբոյ Երրորդութեանն եւ մի աստուածութեանն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Տարածեալ յեր-օգ ասասցէ ի ծաղ-կ ղաղօթս.

Տէր մեր եւ փրկիչ Յիսուս Քրիստոս, որ մեծդ ես ողորմութեամբ եւ առատ պարգեւօք բարերարութեան քոյ: Որ դու քոյին ոմանք ի ժամուս յայսմիկ համբերեցեր չարչարանաց, խաչի եւ մահու յաղագս մեղաց մերոց. եւ պարգեւեցեր առատապէս զպարգեւս Հոգւոյդ սրբոյ երանելի առաքելոցն: Հաղորդս արա եւ զմեզ Տէր, աղաչեմք զքեզ՝ աստուածային պարգեւացդ, թողութեան մեղաց եւ ընդունելութեան Հոգւոյդ սրբոյ:

Աղա է յայն յեր-նամաշ, ե- դարձեալ՝ խաղաղ-եոյչ ղա-ղաղ-ւրդն.

Որպէս զի արժանաւորք եղիցուք դոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Սպասաւորն. Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Քահանայն. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Սպասաւորն. Առաջի քո Տէր:

Աղա դարձեալ ղյե-ս.

Խաղաղութեամբ քով, Քրիստոս փրկիչ մեր, որ ի վեր է քան զամենայն միտս եւ զբանս, ամրացո զմեզ, եւ աներկիւղ պահեա յամենայն չարէ: Հաւասարեա զմեզ ընդ ճշմարիտ երկրպագուս քո, որք հոգւով եւ ճշմարտութեամբ քեզ երկիր պագանեն: Վասն զի ամենասուրբ Երրորդութեանդ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Տեառ-նադրեոյէ ղնդն.

Օրհնեալ Տէր մեր ✠ Յիսուս Քրիստոս:

Սպասաւորն. Ամէն. օրհնեա Տէր:

Քահանայն կողմանէն դարձեալ՝ խաղաղ-եոյէ ղա-ղաղ-ւրդն.

Տէր Աստուած օրհ✠նեսցէ զամենեսեանդ:

Սպասաւորն. Ամէն:

Բացագլ-ի է- յեր-նամաշ խոնարհեցո-ցեալ ղգլ-ուխն, ղյե-ս յեցո-ցէ ի ծնօր ուղղանցն է- աղօթեոյէ ի ծաղ-կ.

Ո՛ւ ոք արժանի է յլմբռնելոյս մարմնաւոր ախտիւք եւ ցանկութեամբ մատչել ի սեղան քո, կամ սպասաւորել ալքուանական փառաց քոց. քանզի պաշտել զքեզ՝ մեծ եւ ահաւոր երկնաւոր զօրութեանցդ իսկ է: Սակայն վասն անչափ բարերարութեան քոյ, անպարագրելի Բանդ Հօր, եղեր մարդ եւ քահանայապետ մեր երեւեցար: Եւ իբր Տէր ամենեցուն՝ այսմ սպասաւորութեան եւ անարիւն զենման զքահանայութիւն աւանդեցեր մեզ: Վասն զի դու ես Տէր Աստուած մեր, որ տիրես երկնաւորաց եւ երկրաւորաց: Որ ի վերայ քերովբէական աթոռոյ բազմիս, սերովբէից Տէր եւ թագաւոր Իսրայէլի: Որ միայն սուրբ ես, եւ ի սուրբս

հանգուցեալ։ Աղաչեմ զքեզ, միայն բարեբար, նայեա յիս ի մեղուցեալ եւ յանպիտան ծառայս քո, եւ սրբեա զհոգի եւ զմիտս իմ յամենայն պղծութենէ չարին։ Եւ բաւական-ացո զիս զօրութեամբ սուրբ Հոգւոյդ, որ զգեցեալ եմ զքահանայականս շնորհս, կալ առաջի սրբոյ սեղանոյս, եւ քահանայագործել զքո անարատ մարմինդ եւ զպատուական արիւնդ։ (Ա-ա-ել է-ա խոնարհեսցի երկրպագո-ղեամբ։) Վասն զի դու ես՝ որ մատուցանես եւ մատչիս եւ ընդունիս եւ տաս, Քրիստոս Աստուած մեր։ Եւ քեզ փառս մատուցանեմք, հանդերձ անսկիզբն Հարդ եւ ամենասուրբ եւ բարերար Հոգւովդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Աղա դրեցէք զմատղանայն առաջի է-ր, է- զնափարիշն ածցէ ի վերայ քաժակին, ի- լուացցի ձեռս ի յոսկի եղջերս ուղղանոյ, ասելով.

Լուացայց սրբութեամբ զձեռս իմ, եւ շուրջ եղէց զսեղանով քով։

Բազկատարած ասասցէ ղաղղն.

Տէր Աստուած զօրութեանց եւ արարիչ ամենայն լինելութեանց, որ յանէութենէ զընաւս ի ցուցակութիւն ածեալ գոյացուցեր։ Որ եւ զմեր զհողեղէն բնութիւնս այսպիսի ահաւոր եւ անպատում խորհրդոյ կարգեցեր սպասաւորս։ Դու Տէր՝ որում պատարագեմք զպատարագիս, ընկալ առ ի մէնջ զառաջադրութիւնս զայս։ Եւ աւարտեա զնա ի խորհրդականութիւն մարմնոյ եւ արեան Միածնի քոյ։ Դեղ թողութեան մեղաց պարգեւեա ճաշակողացս զհացս զայս եւ զբաժակս։

Ձեռնամած ի յայն.

Շնորհօք եւ մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, ընդ որում քեզ Հօր՝ միան-

դամայն եւ Հոգւոյդ սրբոյ՝ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Համբո-ւրեալ զանձանն խաչակնքեսցէ զքաղաքն-ղրն.

Խաղաղութիւն Ամենեցուն։

Սպասաւորն. Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Քահանայն. Աստուծոյ երկրպագեսցուք։

Սպասաւորն. Առաջի քո Տէր։

Քահանայն յեռանամած ասասցէ, է- դարձցի առ խորանն.

Ողջոյն տուք միմեանց ի համբոյր սրբութեան. եւ որք ոչ էք կարող հաղորդել աստուածային սուրբ խորհրդոյս՝ առ դրունս ելէք եւ աղօթեցէք։

Սպասաւորն. Քրիստոս ի մէջ մեր յայտնեսցի, որ էնն Աստուած ասեր բազմեսցի։ Խաղաղութեան ձայն հնչեցաւ, սուրբ ողջունիս հրաման տուաւ։ Թշնամութիւնն հեռացաւ, սէր ընդհանուրս սփռեցաւ։ Երդ պաշտօնեայք բարձեալ զձայն, տուք օրհնութիւն ի մի բերան՝ միասնական Աստուածութեան՝ որում սրովբէքն են սրբասան։

Քահանայն դարձեալ ասէ.

Ահիւ կացցուք, երկիւղիւ կացցուք, բարւոք կացցուք, եւ նայեցարուք զգուշութեամբ։

Սպասաւորն. Ո՞ւ քեզ Աստուած։

Քահանայն. Պատարագ Քրիստոս մատչի դառն Աստուծոյ։

Սպասաւորն. Ողորմութիւն եւ խաղաղութիւն եւ պատարագ օրհնութեան։

Քահանայն դէառնագրեսցէ զնդան, է- յեռանամած կողոմակի դարձեալ՝ խաչակնքեսցէ զքաղաքն-ղրն.

Շնորհք, սէր եւ աստուածային սրբարար զօրութիւնն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ, եղիցի ընդ ձեզ ընդ ամենեսեան։

Սպասաւորն. Ամէն եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Քահանայն փարձեալ զնոսա՝ ասէ։ Ամէն զաղ է խաղաղ-ութեան՝ յասելն ինչն.

Ի վեր ընծայեցուցէք զմիտս ձեր աստուածային երկիւղս։

Սպասաւորն. Ունիմք առ քեզ Տէր ամենակալ։

Քահանայն. Եւ զոհացարուք զՏեառնէ բոլորով սրտիւ։

Սպասաւորն. Արժան եւ իրաւ։

Քահանայն յեռանամաշ աղօթեսցէ ի ծածուկ.

Արժան է ստուգապէս եւ իրաւ ամենայորդոր փութով միշտ երկիր պագանելով փառաւորել զքեզ, Հայր ամենակալ։ Որ քոյին անզննելի եւ ապարչակից Անիւդ՝ զանիծիցն բարձեր զկրճիմն։ Որ ժողովուրդ ինքեան առեալ զեկեղեցի՝ սեպհականեաց զհաւատացեալս ի քեզ։ Եւ զննելի բնութեամբ ըստ ի Կուսէն անտեսութեան հաճեցաւ բնակել ի մեզ։ Եւ նորագործ աստուածապէս ճարտարապետեալ զերկիրս երկին արար։ Վասն զի որում ոչն հանդուրժէին առաջի կալ զուարթնոցն ջոկք՝ զարհուրեալք ի փայլակնացայտ եւ յանմատոյց լուսոյ աստուածութեանդ, եղեալ այդպիսիդ մարդ յալաղս մերոյ փրկութեան, շնորհեաց մեզ ընդ երկնայինսն պարել զհոգեղէն պարս։

Օրէրկոնն յեռ եղեալ ի վերոյ ակհոյ ասասցէ ի յայն.

Եւ ընդ սերովբէսն եւ ընդ քերովբէսն միաձայն սրբասացութեամբ յօրինել նուագս, եւ համարձակապէս գոչելով՝ աղաղակել ընդ նոսին եւ ասել.

Օ՜յեռ ը-ՏՂ ածեալ ղընծայի-ս, յեռանամաշ խոնարհեալ՝ ասասցէ.

Սուրբ, սուրբ, սուրբ, Տէր զօրութեանց, լի են երկինք եւ երկիր փառաք քո, օրհնութիւն ի բարձունս։ Օրհնեալ որ եկիր, եւ գալոց ես անուամբ Տեառն. ովսաննա ի բարձունս։

Երիցս խաչակնքեսցէ ի վերայ ընծայից է- էապէսարարեալ աղօթեսցէ ի ծածուկ.

Սուրբ + սուրբ + սուրբ + ես ճշմարտապէս եւ ամենասուրբ. եւ ով որ պանծասցի բովանդակել բանիւ զքո ի մեզ զանբաւ բարեգործութեանդ զեղմունս։ Որ եւ անդէն իսկ ի նախնումն զանկեալն ընդ մեղաք՝ զանաղան եղանակաք խնամեալ սփոփեցեր՝ մարգարէիւք, օրինացն տուչութեամբ, քահանայութեամբ եւ ստուերակերպ երնջոցն մատուցմամբ։ Իսկ ի վախճան աւուրցս այսոցիկ զբովանդակ իսկ զպարտեաց մերոց խզեալ զդատակնիք, եռուր մեզ զՈրդիդ քո միածին՝ պարտական եւ պարտս, զենուն եւ օծեալ, դառն եւ երկնաւոր հաց, քահանայապետ եւ պատարագ։ Վասն զի ինքնդ է բաշխող, եւ նոյն ինքն բաշխի ի միջի մերում միշտ անծախապէս։ Վասն զի եղեալ հաւաստեաւ եւ առանց ցնորից մարդ, եւ անշփոթ միաւորութեամբ մարմնացեալ յԱստուածածին եւ ի սուրբ Կուսէն Մարիամայ։ Հանապարհորդեաց ընդ ամենայն կիրս մարդկային կենցաղոյս առանց մեղաց, եւ յաշխարհակեցոյց եւ յառիթն փրկութեան մերոյ եկեալ կամաւ ի խաչն։

Աստէն պարապեսցի վայր մի ի հոգեւոր խորհրդածունեն-նս. ապա առեալ ընդերան խաչակնքեսցէ, է- ամբարձեալ զաչսն ի խաչելոյ-ն-ն՝ ասելով ի ծածուկ.

Առեալ զհացն՝ ի սուրբ, յաստուածային, յանարատ եւ ի պատուական ձեռս իւր. օրհ + նեաց, զոհացաւ, երեկ, ետ իւրոց՝ ընտրեալ, սուրբ եւ բազմեալ աշակերտացն՝ ասելով.

Երիցս-մէ յեռ-օ խաչեալ ընդերան՝ կորասցի ասկա-ին մի, է- ասասցէ ի յայն.

Առէք կերէք

այս է մարմին իմ,

որ վասն ձեր եւ բազմաց բաշխի ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց:

Սպասաւորն. Ամէն:

Քահանայն երբեալ զսուրբն մարմինն ի մաղզմայն՝ ձոնէ զկինեսցէ, ապա բացեալ զքաժակն է՝ կալեալ՝ խաչակնքեսցէ, է՝ ասասցէ ի ձաձուկ.

Նոյնպէս եւ զբաժակն առեալ, օրհ ✠ նեայ, գոհացաւ, էարբ, ետ իւրոց՝ ընտրեալ, սուրբ եւ բազմեալ աշակերտացն՝ ասելով.

Արբէք ի սմանէ ամենեքեան

այս է արիւն իմ նորոյ ուխտի, որ յաղագս ձեր եւ բազմաց հեղանի ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց:

Սպասաւորն. Ամէն:

Քահանայն երբեալ զկինն ի վայր՝ ձոնէ զկինեսցէ. է՝ ասէալ զմաղզմայն՝ դնեսցէ ի վերայ բաժակին, ասելով ի ձաձուկ.

Եւ զսոյն միշտ իւր յիշատակ առնել պատուիրան աւանդեաց մեզ բարերար Որդիդ քո միածին: Եւ ինչեալ ի ստորին վայրս մահու մարմնովն՝ զոր ի մերմէս ընկալաւ յաղագակցութենէ: Եւ զնիգս դժոխոցն աղարտեալ հզօրեղապէս, զքեզ միայն ծանոյց մեզ ճշմարիտ Աստուած, զԱստուածդ կենդանեաց եւ մեռելոց:

Արբէք ի սմանէ յեռ. ի բաղդատեալ դոյզն ինչ զնո՝ երան, յե՝ ացո՝ ասցէ նոր ի զնշան խաչ է ի վերայ մարմնակալին՝ ասելով.

Եւ արդ՝ մեք, Տէր, ըստ այսմ հրամանատրութեան յառաջ բերեալ զայս խորհուրդ փրկական մարմնոյ եւ արեան

Միածնի քոյ, յիշեմք զդորա որ վասն մեր զփրկագործ չարչարանսն, զկենդանատու խաչելութիւնն, զերեքօրեայ զթաղումն, զերանելի յարութիւնն, զաստուածապէս համբարձումն, զնստելն ընդ աջմէ քո, Հայր, զահաւոր եւ զփառաւորեալ զմիւսանգամ գալուստն խոստովանիմք եւ օրհնեմք:

Ընծայեսցէ ի յայն.

Եւ զքոյս ի քոյոցս քեզ մատուցանեմք, ըստ ամենայնի եւ յաղագս ամենեցուն:

Սպասաւորն. Յամենայնի օրհնեալ ես Տէր, օրհնեմք զքեզ, գովեմք զքեզ, գոհանամք զքէն, աղաչեմք զքեզ, Տէր Աստուած մեր:

Քահանայն երբեալ զկիսն ի վայր է՝ զմաղզմայն՝ կոփեսցէ զքաժակն, է՝ ձոնէ զկինեալ՝ դարձեսցէ զյեռ՝ ասելոյն է՝ ասասցէ ի ձաձուկ.

Օգնեզ արդարեւ, Տէր Աստուած մեր, գովեմք եւ զքէն գոհանամք հանապազ: Որ զանց արարեր զմերով անարժանութեամբս, այսպիսի ահաւոր եւ անպատում խորհրդոյ կարգեցեր սպասաւորս: Ոչ յաղագս մերոյ ինչ բարեգործութեան՝ յորոց յոյժ թափուր եմք եւ միշտ ունայն գտանիմք հանապազ: Այլ ի քո բազմաղեղ ներողութիւնդ ցանկ ապաւինեալ՝ համարձակիմք մերձենալ ի սպասաւորութիւն մարմնոյ եւ արեան Միածնի քոյ Տեառնդ մերոյ եւ փրկչիդ Յիսուսի Քրիստոսի: Որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օյեռ՝ ըստ՝ ածելոյ զընծայի՝, կողմանէ դարձեալ՝ խաչակնքեսցէ զծողովրդեն ի յայն.

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Սպասաւորն. Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Քահանայն. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Սպասաւորն. Առաջի քո Տէր:

Քահանայն երկիցս համբուրեսցէ զսեղանն՝ ասելով ի ձաձուկ.

Երկիր պագանեմք եւ աղաչեմք եւ խնդրեմք ի քէն, բարերար Աստուած, առաքեա ի մեզ եւ յառաջի եղեալ յընծայս յայս՝ զշնչենաւորակից քո եւ զէակից սուրբ Հոգիդ։

Ա-ա-մէն։ Եւ ի յետոյ զմաղզմայն, երբեմն խալխնէոյն զսո-ւրբ մարմնին՝ ասելով յե-ւսանէ-ւ նո-ւագին.

Որով զհաց օրհ ✠ նեալ՝ մարմին ճշմարտապէս արարեր Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի։

Որով զհաց օրհ ✠ նեալ՝ մարմին ճշմարտապէս արարեր Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի։

Որով զհաց օրհ ✠ նեալ՝ մարմին ճշմարտապէս արարեր Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի։

Երբեմն զմաղզմայն է վայր, բացեալ զկիսին, ե- նոյնպէս երբեմն խալխնէոյն զսո-ւրբ ասելն՝ ասելով յե-ւսանէ-ւ նո-ւագին.

Եւ զբաժակ օրհ ✠ նեալ՝ արիւն ստուգապէս արարեր Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի։

Եւ զբաժակ օրհ ✠ նեալ՝ արիւն ստուգապէս արարեր Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի։

Եւ զբաժակ օրհ ✠ նեալ՝ արիւն ստուգապէս արարեր Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի։

Երբեմն զմաղզմայն է վերայ բաժակին՝ երբեմն խալխնէոյն զնո-էրան, ե- ասասոյն յե-ւսանէ-ւ նո-ւագին.

Որով զհաց եւ զգինի օրհ ✠ նեալ՝ մարմին եւ արիւն ճշմարտապէս արարեր Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի։

Որով զհաց եւ զգինի օրհ ✠ նեալ՝ մարմին եւ արիւն ճշմարտապէս արարեր Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի։

Որով զհաց եւ զգինի օրհ ✠ նեալ՝ մարմին եւ արիւն ճշմարտապէս արարեր Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, փոխարկելով Հոգւովդ քով սրբով։

Բարեյաց-յանելով զնո-էրան՝ ասասոյն է յայն.

Որպէս զի եղեցի սա ամենեցուն մեզ մերձեցելոցս՝ յանդգնապարտութիւն, ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց։

Սպասա-ւոն. Ամէն։

Քահանայն երբեմն է վայր զնո-էրան՝ կոխո-ւոյն զբաժակն ե- ձա-նը երբեմն, ե- դարձեալ զնո-ա՝ ասասոյն է ձաձա-կ.

Սովաւ շնորհեա զսէր, զհաստատութիւն եւ զբղձալի զխաղաղութիւն ամենայն աշխարհի, սրբոյ եկեղեցւոյ եւ ամենայն ուղղափառ եպիսկոպոսաց, քահանայից, սարկաւագաց, թագաւորաց աշխարհի, իշխանաց, ժողովրդոց, ճանապարհորդելոց, նաւելոց, կապելոց, վտանգելոց, աշխատելոց եւ որք ի պատերազմունս բարբարոսաց։

Սովաւ եւ օդոյ շնորհեա զբարեխառնութիւն, եւ անդոյ զպտղաբերութիւն, եւ ախտացելոց ի պէսպէս ցաւս՝ փութապէս զառողջութիւն։

Սովաւ հանգո զամենեսեան յառաջագոյն ի Քրիստոս զննջեցեալսն՝ զեպիսկոպոսունս, զերիցունս, զսարկաւագունս եւ զենաւ ուխտ եկեղեցւոյ քոում սրբոյ, եւ զամենեսեան որք յաշխարհական կարգէ՝ զարս եւ զկանայս հաւատով վախճանեալս։

Ի յայն.

Ընդ որս եւ մեզ այց արասցես՝ բարերար Աստուած, աղաչեմք։

Սպասա-ւոն. Յիշեա Տէր եւ ողորմեա։

Քահանայն. Աստուածածնին սրբոյ Կուսին Մարիամու եւ Յովհաննու Մկրտչին, Սանփանոսի նախավկային, եւ սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին եւ ամենայն սրբոց, եղեցի յիշատակ ի սուրբ պատարագս աղաչեմք։

Սպասա-ւոն. Յիշեա Տէր եւ ողորմեա.

Քահանայն է պշնական ա-ա-ր.

Օրհնեալ գովեալ եւ փառաւորեալ, հրաշալի եւ աստուածազարդ յարութեանն (կամ տէրութեանն) Քրիստոսի երկիր պագանեմք։

Սպասաւորն. Փառք յարութեան (կամ տէրութեան) քո Տէր։

Լոկ է ձեռն ոչ։

Սուրբ եւ աստուածահաճոյ մարգարէին (կամ առաքելոյն կամ հայրապետին կամ մարտիրոսին) Ա. Ա. որոյ այսօր զյիշատակն կատարեցաք, եղեցի յիշատակ ի սուրբ պատարագս, աղաչեմք։

Սպասաւորն. Յիշեա Տէր եւ ողորմեա։

Քահանայն ասասցէ ի ձայն։

Յիշեա Տէր եւ ողորմեա. եւ օրհնեա զսուրբ կաթուղիկէ եւ առաքելական եկեղեցի քո, զոր փրկեցեր պատուական արեամբ Միածնի քոյ, եւ աղատեցեր խաչիւն սրբով, շնորհեա սմա զանշարժ զխաղաղութիւն։

Յիշեա Տէր եւ ողորմեա, եւ օրհնեա զամենայն ուղղափառ եպիսկոպոսունս, որք ուղիղ վարդապետութեամբ համառօտեն ի մեզ զբանն ճշմարտութեան։

Ի յայն.

Եւս առաւել զԱրքեպան Պապն մեր զՏէր Ա. Ա. եւ զերջանիկ Պատրիարքն մեր զՏէր Ա. Ա. եւ զերջանիկ նախագահ Եպիսկոպոսապետն մեր զՏէր Ա. Ա. կամ զերջանիկ Արքեպիսկոպոսն մեր զՏէր Ա. Ա. կամ զերջանիկ Եպիսկոպոսն մեր զՏէր Ա. Ա. շնորհեսցես մեզ ընդ երկայն աւուրս ուղիղ վարդապետութեամբ։

Սպասաւորն. Շնորհեա Տէր։

Քահանայն ասասցէ ի ձայն զաղօթս.

Յիշեա Տէր եւ ողորմեա, եւ օրհնեա զքո առաջի կացեալ ժողովուրդս, եւ զպատարագիս մատուցողս, եւ պարգեւեա սոցա զպիտոյսն եւ զօգտակարն։

Յիշեա Տէր եւ ողորմեա, եւ օրհնեա զուխտաւորս եւ զպտղաբերիչս եկեղեցւոյ քոյ սրբոյ, եւ որք յիշեն զաղքատս

ողորմածութեամբ. եւ հատո նոցա զպարտս նոցա ըստ ընդարբոյս առատութեան քո՝ հարիւրապատիկ աստ եւ ի հանդերձելումդ։

Յիշեա Տէր եւ ողորմեա, եւ զթա ի հոգիս հանգուցելոցն, հանգո զնոսին, եւ լուսաւորեա եւ դասաւորեա ընդ սուրբս քո յարքայութեանդ երկնից, եւ արժանի արա ողորմութեան քում։

Յիշեա Տէր եւ զհոգի ծառայի կամ աղախնոյ քոյ Ա. Ա. (յեղաբակեցոյ զանուն այնր՝ որոյ վասն հոգոյն գաղաղեցն.) եւ ողորմեա նմա ըստ մեծի ողորմութեան քում, եւ հանգո այցելութեամբ ի լոյս երեսաց քոց։ (Լոկ երբէ կենդանի էրն, ասասցէ.) Փրկեա զնա յամենայն որոգայթից հոգւոյ եւ մարմնոյ։

Յիշեա Տէր եւ զայնոսիկ՝ որք յանձնեցին մեզ յիշատակել յաղօթս՝ զկենդանիս եւ զհանգուցեալս. կառավարեա զկամս հայցմանց նոցա եւ զմերս՝ ընդ ուղղորդն եւ որ լին է փրկութեամբ։ Եւ վարձատրեա բոլորեցունց զանանց եւ զերանելի բարութիւնդ։ Եւ զտեալ զխորհուրդս մեր՝ տաճարացո յընդունակութիւն մարմնոյ եւ արեան Միածնի քոյ Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի։ Ընդ որում քեզ Հօր ամենակալի, հանդերձ կենդանարար եւ ազատիչ սուրբ Հոգւովդ՝ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Շ-ՐՂ ԱՃԵԱԼ ՁԵՌ ՂԵՆԱՅԻ, ԿՈՂՄԱԿԻ ԴԱՐՁԵԱԼ՝ ԽԱՉԻՆ ԵՒ ՁԱՅՈՂՈՒԹԻՆ, ասէլով է Յայն.

Եւ եղեցի ողորմութիւն մեծիս Աստուծոյ եւ փրկչիս մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ✠ ձեզ ընդ ամենեսեանդ։

Սպասաւորն. Ամէն. եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Քահանայն պարտաձեալ ձեռս ասասցէ ի ձայն.

Աստուած ճշմարտութեան եւ Հայր ողորմութեան, գոհանամք զքէն, որ ի վերս քան զերանելի նահապետացն՝ զմեր պարտաւորելոցս առաւել մեծարեցեր զքնութիւն։ Վասն զի նոցա Աստուած կոչեցար, իսկ մեզ Հայր հաճեցար անուանել գթալով։ Եւ այժմ Տէր աղաչեմք զքեզ՝ զայսպիսի առ ի քէն զնորոգ եւ զպատուական անուանադրու-

թեանս շնորհ օր ըստ օրէ պայծառացուցեալ ծաղկեցո ի մէջ եկեղեցւոյ քում սրբոյ։

Ի յայն.

Եւ տուր մեզ համարձակաձայն բարբառով բանալ զբերանս մեր, կարդալ զքեզ, երկնաւորդ Հայր, երգել եւ ասել։

Սպասաւորն. Հայր մեր՝ որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն քո, եկեսցէ արքայութիւն քո, եղիցին կամք քո, որպէս յերկինս եւ յերկրի։ Օհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր, եւ թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարտապանաց, եւ մի տանիր զմեզ ի փորձութիւն, այլ փրկեա զմեզ ի չարէ։

Մինչ սպասաւորն ասէ զբերանական աղօթսն, փահանայն ասասցէ ի ծածուկ.

Տէր տերանց, Աստուած աստուծոց, թագաւոր յաւիտենական, արարիչ ամենայն արարածոց, Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, մի տար զմեզ ի փորձութիւն, այլ փրկեա ի չարէ եւ ապրեցո ի փորձութենէ։

Օչխոան զոր-զչ ածեալ զընծայսի-ս, կողմնակի դարձեալ՝ խաչանշէսցէ զժողովուրդն, ասելով ի յայն.

Օի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն։

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Սպասաւորն. Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Քահանայն. Աստուծոյ երկրպագեսցուք։

Սպասաւորն. Առաջի քո Տէր։

Քահանայն երկրպագո-ղնեալք զնոս յեցոսցէ ի ծնօք ոչխանայն, ասասցէ ի ծածուկ.

Որ աղաչիւրդ ես կենաց եւ բղխումն ողորմութեան, Հոգիդ սուրբ, ողորմեա ժողովրդեանս, որք խոնարհեալ երկիր պագանեն Աստուածութեանդ քո։ Պահեա զսոսա

ամբողջս։ Տպաւորեա յոգւոջ սոցա զձեւ մարմնոյ ցուցակի՝ սի- ի ժառանգութիւն եւ ի վիճակ հանգերձելոցդ բարեաց։

Երեկոյ հայր-ըեոցէ ղսեղանն, ե- ծո-նը երինեալ՝ ասասցէ ի յայն.

Քրիստոսիւ Յիսուսիւ Տերամբ մերով, ընդ որում քեզ Հոգւոյդ սրբոյ եւ Հօր ամենակալի, վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Սպասաւորն. Պռոսխուսմէ։

Քահանայն կալեալ զսո-ըբ նշխարն, վերացո-ցէ ասելով.

Ի Սրբութիւն սրբոց։

Սպասաւորն. Միայն սուրբ, միայն Տէր, Յիսուս Քրիստոս, ի փառս Աստուծոյ Հօր. ամէն։

Քահանայն. Օրհնեալ Հայր սուրբ Աստուած ճշմարիտ։

Սպասաւորն. Ամէն։

Քահանայն. Օրհնեալ Որդիդ սուրբ Աստուած ճշմարիտ։

Սպասաւորն. Ամէն։

Քահանայն. Օրհնեալ Հոգիդ սուրբ Աստուած ճշմարիտ։

Սպասաւորն. Ամէն։

Քահանայն զսո-ըբ մարմնին երեալ ի վայր ե- ելեալ զբաժակն՝ նոյնպէս վերացո-ցէ ե- զսո-ըբ արիւնն, ասելով ի յայն.

Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Սպասաւորն. Ամէն. Հայր սուրբ, Որդիդ սուրբ, Հոգիդ սուրբ։ Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Քահանայն ասասցէ զաղօթս (Այեաց Տէր,) է՝ յա՛ւարտելն՝ դիցէ է վայր ընկենն, հայր-բեալ զպատա՛ն՝ անդրան.

Այեաց, Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, յերկնից ի սրբութենէ քումմէ եւ յաթոռոյ փառաց թագաւորութեան քոյ։ Եկ ի սրբել եւ ի կեցուցանել զմեզ, որ ընդ Հօր նստիս եւ աստ պատարագիս։ Արժանի արա տալ մեզ յանարատ մարմնոյ քումմէ եւ ի պատուական յարենէ, եւ ի ձեռս մեր ամենայն ժողովրդեանս։

Աղա՜ ծո՜ւր երկնչեալ հայր-բեցէք ընդեղանն՝ ասելով.

Տէր Աստուած մեր, որ կոչեցեր զմեզ յանուն միածնի Որդւոյ քոյ քրիստոնեայս, եւ շնորհեցեր մեզ մկրտութիւն հոգեւոր աւազանաւն ի թողութիւն մեղաց, եւ արժանի արարեր զմեզ հաղորդել սուրբ մարմնոյ եւ արեան Միածնի քոյ։ Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ, Տէր, արա զմեզ արժանի ընդունել զսուրբ խորհուրդս զայս մեզ ի մեղաց թողութիւն։ Եւ դոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ եւ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ա՜յլ զո՜ւրբ մարդն, երկեր խոնարհեցեալ նովա՜ է վերայ բաժակին, ե՜ կալեալ ընկենն դրեալ է կո՜ւրծ՝ դարձեալ ե՜ խոնարհեցեալ նոր օ՛ղողորդ-ուրն, ե՜ ապա հանգո՜ւցեալ է վերայ մարմնակալն, ասելով է նայն.

Ի սուրբ + ի սուրբ + պատուական մարմնոյ եւ յարենէ Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, ճաշակեսցուք սրբութեամբ, որ իջեալ ի յերկնից, բաշխի ի միջի մերում։ Սա է կեանք + յոյս, յարութիւն, քաւութիւն եւ թողութիւն մեղաց։ Սաղմոս ասացէք Տեառն Աստուծոյ մերոյ, սաղմոս ասացէք երկնաւոր թագաւորիս մերոյ անմահի, որ նստի ի կառս քերովբէականս։

Սպասա՜ւորն. Օրհնեալ է Աստուած։

Քահանայն զո՜ւրբ նշխարն երեկեալ յերկո՜ւս մասո՜ւս, զմիոյ յե՜ւնն դիցէ է մաղզմայն՝ ասելով է ծածո՜ւկ.

Զոր օրհնութիւն կամ զոր դոհութիւն ի վերայ հացիս եւ բաժակիս ասասցուք. այլ, Յիսուս, զքեզ միայն օրհ-

նեմք հանդերձ Հարբդ եւ ամենասուրբ Հոգւովդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Դարձեալ երեկեալ զայլ մի՜ փո՛քրիկ մասն է մասնէն՝ որ է յախո՜ յե՜ւն, զընդեն դիցէ է մաղզմայն, ասելով.

Խոստովանիմ եւ հաւատամ՝ զի դու ես Քրիստոս Որդի Աստուծոյ, որ բարձեր զմեղս աշխարհի։

Զոփրիկն ուրիշ է խաղնէլ է բաժակն, ասելով.

Լրումն + Հոգւոյն սրբոյ։

Սպասա՜ւորն. Դոհութիւն քեզ Քրիստոս։

Զկոփրիկն երեալ է վերայ ակոյ՝ ծո՜ւր երկնցեալ, ե՜ յախո՜ մատամբ+ կալեալ զո՜ւրբ մասն է վերայ մաղզմայն ասասցէ.

Հայր սուրբ, որ անուանեցեր զմեզ անուանակցութեամբ Միածնի քոյ, եւ լուսաւորեցեր մկրտութեամբ հոգեւոր աւազանին։ Արժանի արա ընդունել զսուրբ խորհուրդս զայս մեզ ի մեղաց թողութիւն։ Տպաւորեա ի մեզ զշնորհս Հոգւոյդ սրբոյ՝ որպէս ի սուրբ առաքեալսն, որք ճաշակեցին եւ եղեն մաքրիչք ամենայն աշխարհի։ Եւ արդ՝ Տէր, Հայր բարերար, զհաղորդութիւնս զայս մանաւորեա ճաշակման երեկոյին աշակերտացն՝ բառնալով զնսաւոր մեղաց իմոց։ Մի՛ հայիր յանարժանութիւնս իմ, եւ մի՛ արգելուր զշնորհս Հոգւոյդ սրբոյ։ Այլ ըստ անբաւ մարդասիրութեան քո, պարգեւեա զսա քաւիչ մեղաց, լուծիչ յանցանաց։ Որպէս խոստացար եւ ասաց Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, թէ որ ուտէ զմարմին իմ եւ ըմպէ զարիւն իմ, կեցցէ յաւիտեան։ Արդ արա զսա մեզ ի քաւութիւն, զի որք կերիցեն եւ արբցեն ի սմանէ՝ հանցեն զօրհնութիւն եւ զփառս Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութիւն + ամենեցուն։

Դոհանամ զքէն, Քրիստոս Թագաւոր, որ արժանի արարեր զիս զանարժանս հաղորդել սուրբ մարմնոյ եւ արեան քո։ Եւ այժմ, Տէր, աղաչեմ զքեզ, մի՛ լիցի սա ինձ ի դա-

տապարտութիւն, այլ ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց, յառողջութիւն հոգւոյ եւ մարմնոյ, եւ ի կատարումն ամենայն գործոց առաքինութեան: Որպէս զի սրբեսցէ սա զշունչս իմ, զհոգի եւ զմարմին իմ, եւ սրասցէ զիս տաճար եւ բնակարան ամենասուրբ Երրորդութեանդ: Զի ընդ սուրբս քո արժանի եղէց փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Յովհաննու Ոսկեբերանին.

Գոհանամ եւ մեծացուցանեմ եւ փառաւորեմ զքեզ, Տէր Աստուած իմ, զի զիս զանարժանս արժանացուցեր յաւուրս յայսմիկ՝ հաղորդակից լինել աստուածային եւ սոսկալի խորհրդոյ քո, անապատ մարմնոյդ եւ պատուական արեանդ: Զ՝ան այսորիկ զսոսա ի բարեխօսութիւն ունելով, աղաչեմ, յամենայն աւուրս եւ ի ժամանակս կենաց իմոց՝ ընդ սրբութեան քո պահեա զիս: Որպէս զի յիշելով զբարեգթութիւնս քո, եւ կենդանի լինել ընդ քեզ՝ որ վասն մեր չարչարեցար եւ մեռար եւ յարեար: Մի մերձենայի, Տէր իմ եւ Աստուած, խորտակիչն՝ կնքելով անձին եմոյ պատուական արեամբդ քով: Ամենակարող, մաքրեա զիս սոքօք յամենայն մեռելոտի գործոց իմոց, որ միայնդ ես անմեղ: Եմ բացո զկեանս իմ, Տէր, յամենայն փորձութենէ, եւ զպատերազմողն իմ դարձո յետս պատկառեալ եւ ամաչեցեալ, որչափ յառնէ ի վերայ իմ: Եմրայո զդնայս մտայ եւ լեզուի իմոյ, եւ զամենայն ճանապարհս մարմնոյ իմոյ: Լեր հանապազորդ ընդ իս ըստ անսուտ խոստմանց քոց, թէ որ ուտէ զմարմին իմ եւ ըմպէ զարիւն իմ՝ նա յիս բնակեսցէ, եւ ես ինքն: Դու ասացեր, մարդասէր, կայո զբանս աստուածային անլուծանելի հրամանաց քոց: Զանզի դու ես Աստուած ողորմութեան եւ գթութեան եւ մարդասիրութեան, եւ պարգեւիչ ամենայն բարեաց. եւ քեզ վայելէ փառք հանդերձ Հարրդ եւ ամենասուրբ Հոգւովդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օ՜ո՜ւբ մառնիկն եբեալ է մոգէմայն՝ ծո՜ռը կրկնեսցէ, ե՜ բարձեալ առեալ զո՜ւբ մասո՜նա յաջ ձեռն է վերայ մոգէմայն, ե՜ երկրպագեալ՝ խնդրեսցէ վայրկի մի սրտե՜ մեյն

ղղեսպղէս հայցո՜ւածս, ե՜ պեառնադրեալ նովա՜ զկնիւն է վերայ մաղզմայի՝ ճաշակեսցէ ահի՜ ե՜ դողո՜ւթեամբ, ասելով.

Մարմին քո անապական լեցի + ինձ ի կեանս:

Սպասա՜ւորն. Ամէն:

Քահանայն ձեռնամուծ կանգո՜ւն կացցէ վայրկի մի. ապա բացցէ զբաժակն ե՜ ծո՜ռը կրկնեսցէ, ե՜ զսո՜ւրբ փղբանն՝ որ է մաղզմայն, ծողովեսցէ ի բաժակն, ե՜ պեառնադրեալ նովա՜ զրբէսն՝ ասելով.

Եւ սուրբ արիւն քո ի քաւութիւն + եւ ի թողութիւն մեղաց:

Սպասա՜ւորն. Ամէն:

Քահանայն զսո՜ւրբ անօրէն է վայր եդեալ՝ կացցէ վայրկի մի. ապա ցօղեսցէ գինեա՜ զբաժակն: Եւ՝ եթէ ո՜ռկցի զքաղցրութիւն հաղորդել՝ դիցէ մեկո՜ւ զբաժակն:

Սպասա՜ւորն. Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ ամենակարողի եւ երանուհւոյ Մարիամու միշտ Կուսին, երանելւոյն Միքայելի հրեշտակապետին, երանելւոյն Յովհաննու Մկրտչին, սրբոց առաքելոցն Պետրոսի եւ Պօղոսի, եւ սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին եւ ամենայն սրբոց. քանզի մեղայ յոյժ խորհրդով, բանիւ եւ գործով. վայ ինձ, վայ ինձ եւ յաւէտ վայ ինձ:

Քահանայն զայգ ընդ ձախն բացեալ զպապա՝ակն՝ ծո՜ռը կրկնեսցէ. ապա հանեալ զմանանապո՜ւն ե՜ բացեալ՝ վերոպէն ծո՜ռը կրկնեսցէ, ե՜ կողմնակի դարձեալ՝ խաչակնքեսցէ զքաղաքն՝ ասելով է նոցն.

Ողորմեսցի + ձեզ մարդասէրն Աստուած, եւ թողութիւն շնորհեսցէ ամենայն յանցանաց ձերոց, անցելոյն եւ այժմուս, եւ յառաջակայէն փրկեսցէ զձեզ, եւ հաստատեսցէ յամենայն գործս բարիս, եւ հանգուսցէ զձեզ ի հանդերձեալ կեանս:

Սպասա՜ւորն. Երկիւղիւ եւ հաւատով յառաջ մատիք եւ սրբութեամբ հաղորդեցարուք:

Քահանայն դարձեալ առ խորանն է առեալ զմառնա-
դոն, ոնդելով զի առ-ըմ մառնկի է մէջ նորա, դարձեալ առ-
ժողովո-ւրդն է առասցէ.

Հաւատամ ի Հայր սուրբ Աստուած Ճշմարիտ:

Պատասխանի. Ամէն:

Քահանայն. Հաւատամ Որդին սուրբ Աստուած
Ճշմարիտ:

Պատասխանի. Ամէն:

Քահանայն. Հաւատամ ի Հոգին սուրբ Աստուած
Ճշմարիտ:

Պատասխանի. Ամէն:

Քահանայն. Խոստովանիմ եւ հաւատամ՝ զի սա է
Ճշմարիտ մարմին եւ արիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
տոսի, որ բառնայ զմեղս աշխարհի:

Տէր, չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանի-
ցես, այլ ասա բանիւ եւ բժշկեսցի հոգի իմ:

Տէր, չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանի-
ցես, այլ ասա բանիւ, եւ բժշկեսցի հոգի իմ:

Տէր, չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանի-
ցես, այլ ասա բանիւ, եւ բժշկեսցի հոգի իմ:

Ապա խաչանշելով առ-ըմ մառնկամբ հաղորդեսցէ առելով.

Մարմին Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, լեցի
քեզ փրկութիւն եւ առաջնորդ յանվախճան ի կեանս. ամէն:

Յա-ւարդելի՝ եկեսցէ առ-ուղղն է դարձեալ առ ժո-
ղովո-ւրդն.

Պատասխանի. Աստուած մեր եւ Տէր մեր երեւեցաւ
մեզ, օրհնեալ եկեալ անուամբ Տեառն:

Քահանայն խաչանշելով մառնարքոնն զժողովո-ւրդն
է յայն.

Կեցո Տէր զժողովուրդս քո, եւ օրհնեա զժառան-
գութիւնս քո, հովուեա եւ բարձրացո զսոսա՝ յայսմհետէ
մինչեւ ի յաւիտեան:

Ապա հանգո-ցէ զմառնարքոն-ն ի վերայ մարմնակալի,
խփեսցէ ե- դեցէ ի դապանակի, ե- ձո-նը կրկնեալ՝ փակեսցէ
զդո-ռն:

Ապա արբեալ զգինին որ ի բաժակի՝ արբեսցէ արբեալ-
զմաղզմայն, ե- ի յոտ եղջեր ուղղանոյ լո-ացեալ զմարդո-նս՝
դարձեալ ի մէջ ուղղանոյ, ե- արբեցէ առելով՝ ի ձաձո-կ.

Գոհանամք զքէն, Հայր ամենակալ, որ պատրաստե-
ցեր մեզ նաւահանգիստ սուրբ զեկեղեցի, տաճար սրբու-
թեան, ուր փառաբանի սուրբ Երրորդութիւնդ: Ալէլուիա:

Գոհանամք զքէն, Քրիստոս Թագաւոր, որ պարգեւե-
ցեր մեզ կենդանութիւն կենարար մարմնով եւ արեամբդ
քով սրբով: Ալէլուիա:

Գոհանամք զքէն, Հոգիդ Ճշմարիտ, որ նորոգեցեր
սուրբ զեկեղեցի, անարատ պահեա հաւատով Երրորդու-
թեանդ յայսմ հետէ մինչեւ յաւիտեան: Ալէլուիա:

Գոհանամք զքէն, Քրիստոս Աստուած, որ զայսպիսի
ճաշակումն բարութեան շնորհեցեր մեզ ի սրբութիւն կեն-
դանութեան: Սովիմ պահեա զմեզ սուրբս եւ անարատս՝
բնակեալ զմեզք քո աստուածային խնամքդ: Հովուեա
զմեզ յանդաստանի կամաց քոց սրբոց եւ բարերարաց: Որով
ամրացեալք յամենայն բանարկուին ընդդիմութեանց,
քումդ եւեթ արժանի եղիցուք լսել ձայնի: Եւ քեզ միայ-
նոյ քաջայաղթ եւ ճշմարիտ Հովուիդ հետեւել, եւ առ ի
քէն ընդունել զպատրաստեալ տեղի յարքայութեանդ եր-
կնից, Աստուած մեր եւ Տէր մեր եւ փրկիչ Յիսուս Քրիս-
տոս: Որ ես օրհնեալ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ
եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սրբեալ զբրո-նս ի-ր ե- զկիսին՝ ուղղեսցէ, ե- եդեալ
զաղա-ւորդն ի գլո-խն ի-ր՝ ի ձաձո-կ առասցէ.

Խաղաղութիւն Քրիստոսի ամենեցուն:

Ընքնին, անհաս, երբեակ ինքնութեանդ, հաստիչ, ընդունող եւ անբաժանելի միասնական սուրբ Երրորդութեանդ, վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քահանայն հայր-ըեալ ընդեղանն է- պարծեալ պնեա՝ ասասցէ ի յայն.

Որ օրհնեաս զայնոսիկ, որք օրհնեն զքեզ, Տէր, եւ սուրբ առնես զյուսացեալս ի քեզ: Կեցո զժողովուրդս քո, եւ օրհնեա զժառանգութիւնս քո: Օվրուսն եկեղեցւոյ քո պահեա: Սրբեա զսոսա, որք ողջունեցին սիրով զվայելչութիւն տան քոյ: Դու զմեզ փառաւորեա աստուածային զօրութեամբ քով: Եւ մի թողուր զյուսացեալս ի քեզ: Օվխաղաղութիւն քո պարգեւեա ամենայն աշխարհի, եկեղեցեաց, քահանայից, թագաւորաց քրիստոնէից, եւ զենուորեալ մանկանց նոցա եւ ամենայն ժողովրդեանս: Օվ ամենայն տուրք բարիք եւ ամենայն պարգեւք կատարեալք ի վերուստ են իջեալ առ ի քէն, որ ես Հայր լուսոյ: Եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Պաաաաոն. Երկնի անուն Տեառն օրհնեալ, յայսմ հետէ մինչեւ յաւիտեան:

Երկնի անուն Տեառն օրհնեալ, յայսմ հետէ մինչեւ յաւիտեան:

Երկնի անուն Տեառն օրհնեալ, յայսմ հետէ մինչեւ յաւիտեան:

Քահանայն աւ-եալ ընորհրդաւորեալն՝ ասասցէ.

Կատարումն օրինաց եւ մարգարէից, դու ես Քրիստոս Աստուած փրկիչ մեր: Որ լցեր զամենայն հայրական տնօրինութիւնս քո, լցո եւ զմեզ Հոգւովդ քով սրբով:

Պաաաաոն. Օրթի:

Քահանայն խորհրդաւորեալն- խաչակնքեսցէ զժողովուրդն.

Խաղաղութիւն + ամենեցուն:

Պաաաաոն. Եւ ընդ հոգւոյդ քում: Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քահանայն ճաշեալ ընորհրդաւորեալն՝ ասասցէ.

Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու:

Պաաաաոն. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր: Պռոսխումէ: Ասէ Աստուած:

Քահանայն պեառնադրեալ պնեալն՝ ընթերցցի աւ-եաբանն, ի- յա-ւարեալն՝ համբա-ըեալ ներեսցէ.

Ի Հօրէն լուսոյ.

Ի սկզբանէ էր Բանն, եւ Բանն էր առ Աստուած, եւ Աստուած էր Բանն: Նա էր ի սկզբանէ առ Աստուած: Ամենայն ինչ նովաւ եղեւ, եւ առանց նորա եղեւ եւ ոչ ինչ՝ որ ինչ եղեւն: Նովաւ կեանք էր, եւ կեանքն էր լոյս մարդկան, եւ լոյսն ի խաւարի անդ լուսաւոր էր, եւ խաւար նմա ոչ եղեւ հասու: Եղեւ այր մի առաքեալ յԱստուծոյ, անուն նմա Յովհաննէս: Սա եկն ի վկայութիւն՝ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն. զի ամենեքին հաւատասցեն նովաւ: Ոչ էր նա լոյսն, այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն: Էր լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւոր առնէ զամենայն մարդ՝ որ գալոց է յաշխարհ: Յաշխարհի էր, եւ աշխարհ նովաւ եղեւ, եւ աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ: Յիւրսն եկն, եւ իւրքն զնա ոչ ընկալան: Իսկ որք ընկալանն զնա, ետ նոցա իշխանութիւն որդիս Աստուծոյ լինել՝ որոց հաւատասցեն յանուն նորա. որք ոչ յարենէ, եւ ոչ ի կամաց մարմնոյ, եւ ոչ ի կամաց առն, այլ յԱստուծոյ ծնան: Եւ Բանն մարմին եղեւ եւ բնակեաց ի մեզ, եւ տեսաք զփառս նորա՝ զփառս իբրեւ զմիածնի առ ի Հօրէ, լի շնորհօք եւ ճշմարտութեամբ:

Պաաաաոն. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո եւ ողորմեա:

Քահանայն. Պահպանեա զժողովուրդս քո, Քրիստոս Աստուած, ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիդ

քով ի խաղաղութեան. փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն: Արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սղոսա-ոն. Օրհնեցից զՏէր յամենայն ժամ, յամենայն ժամ օրհնութիւն նորա ի բերան իմ:

Քահանայն կալեալ զեռրհրդաբերեալն է յախոյ-յեւ-ին, եւ ելանի-ցէ զգողոլո-ոն՝ ասելով.

Օրհնեալք Խ եղերուք ի շնորհաց սուրբ Հոգւոյն, երթայք խաղաղութեամբ, եւ Տէր եղիցի ընդ ձեզ ընդ ամենեսեան. ամէն:

Յեւ ապյակման պապարքեն՝ համբո-ցեսցէ զսեղանն, ասելով է ծաղո-կ.

Տէր Աստուած Յիսուս Քրիստոս ողորմեա ինձ:

Աղա ասեալ զկիսին, սաղմոսելով է բերան Օրհնեցից զՏէր յամենայն ժամ, Սաղմոս ԼԳ. (կամ այլ ետանդարքեն սաղմոս,) ելցէ է խորանէն, ե- գենայցեալ յա-անդարան՝ դերկոսցէ է զգեստորա-ցն, ե- զգոհո-ելեան սաղմոն կարդալ՝ երնեցէ է խաղաղո-ելի-ն:

ՍԱՂՄՈՍ ԳՈՀՈՒԹԵԱՆ ԼԳ.

Օրհնեցից զՏէր յամենայն ժամ. յամենայն ժամ օրհնութիւն նորա ի բերան իմ:

Ի Տէր պարծեսցի անձն իմ. լուիցեն հեզք, եւ ուրախ եղիցին:

Մեծարարէք զՏէր ինեւ. եւ բանձր արասցուք զանուն նորա ի միասին:

Խնդրեցի ի Տեառնէ, եւ լուաւ ինձ. յամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեաց զիս:

Մատիք առ Տէր եւ առէք զլոյս. եւ երեսք ձեր մի ամաչեսցին:

Այս աղքատ կարդաց առ Տէր, եւ Տէր լուաւ սմա. յամենայն նեղութենէ սորա փրկեաց զսա:

Բանակք հրեշտակաց Տեառն շուրջ են զերկիւղածովք իւրովք, եւ պահեն զնոսա:

Ճաշակեցէք եւ տեսէք զի քաղցր է Տէր. երանեալ է այր՝ որ յուսայ ի նա:

Երկերուք ի Տեառնէ ամենայն սուրբք նորա. զի ոչ ինչ է պակասութիւն երկիւղածաց նորա:

Մեծամեծք աղքատացան եւ քաղցեան. բայց ոչք խնդրեն զՏէր, մի պակասեսցէ ի նոցանէ ամենայն բարութիւն:

Եկայք, որդեակք իմ, եւ լուարուք ինձ. եւ զերկիւղ Տեառն ուսուցից ձեզ:

Ո՞վ է մարդ՝ որ կամի զկեանս. եւ սիրէ զաւուրս իւր տեսանել ի բարութեան:

Լռեցո զլեզու քո ի չարութենէ. եւ շրթունք քո մի խօսեսցին զենդութիւն:

Խոտորեա ի չարէ եւ արա զբարի. խնդրեա զիսաղաղութիւն եւ երթ զհետ նորա:

Աչք Տեառն ի վերայ արդարոց. եւ ականջք նորա ի վերայ աղօթից նոցա։

Երեսք Տեառն ի վերայ չարագործաց, սատակել յերկրէ զյիշատակս նոցա։

Կարդացին արդարքն առ Տէր, եւ Տէր լուաւ նոցա. յամենայն նեղութենէ նոցա փրկեաց զնոսա։

Մերձ է Տէր առ այնոսիկ որք մաշեալ են սրտիւք. եւ զխոնարհս հոգւով կեցուցանէ։

Բազում նեղութիւնք են արդարոց. յամենայնէ փրկէ զնոսա Տէր եւ պահէ զամենայն ոսկերս նոցա. եւ մի ի նոցանէ մի՛ փշրեսցի։

Մահ մեղաւորին չար է. բայց ոչք ատեն զարդարն՝ զղջասցին։

Փրկէ Տէր զանձինս ծառայից իւրոց. մի՛ զղջասցին ամենեքեան ոչք յուսացեալ են ի նա։

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ։

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

ՎԵՐՋԻՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

ՅՈՒԹՕՐԷՍ ԾՆՆԴԵԱՆ

ՅՈՐՈՒՄ ԱՒՈՒՐ Ա. ԱՒԵՏԱՐԱՆ Է Ի ՍԿԶԲԱՆԷ.

Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի.

Գլ. Ա. 18։

Այսպէս Ծննդեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի.

Եւ Յիսուսի Քրիստոսի Ծնունդն էր այսպէս։ Խօսեցեալ զմայր նորա Մարիամ Յովսեփու, մինչ չեւ եկեալ առ միմեանս՝ գտաւ յղացեալ ի Հոգւոյն սրբոյ։ Եւ Յովսէփ այրն նորա, քանզի արդար էր եւ ոչ կամէր առակել զնա, խորհեցաւ լռելեայն արձակել զնա։ Եւ մինչ դեռ նա զայս ածէր զմտաւ, ահա հրեշտակ Տեառն ի տեսլեան երեւեցաւ նմա եւ ասէ. Յովսէփ որդի Դաւթի, մի՛ երկնչիր առնուլ առ քեզ զՄարիամ կին քո. քանզի որ ի նմայն ծնեալ է՝ ի Հոգւոյն սրբոյ է։ Ծնցի որդի, եւ կոչեսցես զանուն նորա Յիսուս. զի նա փրկեսցէ զժողովուրդ իւր ի մեղաց իւրեանց։ 21։

Ի ԶԱՏԿԷ

ՄԻՆՉԵՒ ՅՆՈՐ ԿԻՐԱԿԷ.

Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի.

Գլ. ԻԸ. 16։

Յետ յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի.

Իսկ մեռասան աշակերտքն գնացին ի Գալիլեա ի լեառնն՝ ուր ժամադիր եղեւ նոցա Յիսուս։ Իբրեւ տեսին զնա՝ երկիր պագին նմա, եւ ոմանք յերկուսցան։ Եւ մա-

տուցեալ Յիսուս խօսեցաւ ընդ նոսա եւ ասէ. Տուաւ ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկինս եւ յերկրի. որպէս առաքեաց զիս Հայր, եւ ես առաքեմ զձեզ: Գնացէք այսուհետեւ՝ աշակերտեցէք զամենայն հեթանոսս, մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ: Ուսուցէք նոցա պահել զամենայն՝ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ. եւ ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս, մինչեւ ի կատարած աշխարհի: 20:

ՅԱՒՈՒՐՍ ՅԻՆԱՆՑ

Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու.

Գլ. ԻԱ. 15:

Յետ յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի.

Եւ իբրեւ ճաշեցին, ասէ ցՍիմովն Պետրոս Յիսուս. Սիմովն Յովհանու, սիրես զիս առաւել քան զդոսա: Ասէ ցնա. Այո՛ Տէր, եւ դու գիտես՝ զի սիրեմ զքեզ: Ասէ ցնա. Արածեա զգառինս իմ: Դարձեալ ասէ ցնա. Սիմովն Յովհաննու, սիրես զիս: Ասէ ցնա. Այո՛ Տէր, եւ դու գիտես՝ զի սիրեմ զքեզ: Ասէ ցնա. Արածեա զոչխարս իմ: Ասէ ցնա երիցս անգամ. Սիմովն Յովհանու, սիրես զիս: Տրտմեցաւ Պետրոս, զի ասացն ցնա երիցս՝ թէ Սիրես զիս. եւ ասէ ցնա. Տէր, դու զամենայն գիտես, եւ դու իսկ զամենայն ճանաչես, եւ եթէ սիրեմ զքեզ: Ասէ ցնա Յիսուս. Արածեա զոչխարս իմ: Ամէն ամէն ասեմ քեզ, զի մինչ մանուկն էիր, անձամբ անձին գօտի ածէիր եւ երթայիր յո՛ եւ կամէիր. եւ յորժամ ծերասցիս, ձեռս ի վեր կալցիս, եւ այլք ածցեն քեզ գօտի, եւ տարցին՝ ուր ոչն կամիցիս: Զայս ասաց՝ նշանակեալ թէ որով մահու փառաւոր առնիցէ զԱստուած: Եւ զայս իբրեւ ասաց, ասէ ցնա. Եկ զկնի իմ: 19:

ՅԵՐԿՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ՎԱՐԴԱՎԱՌԻ

Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մարկոսի.

Գլ. Թ. 1:

Վասն այլակերպութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի.

Եւ յետ վեց աւուր առնու ընդ իւր Յիսուս զՊետրոս եւ զՅակոբոս եւ զՅովհաննէս, եւ հանէ զնոսա ի լեառն մի բարձր առանձինն. եւ յայլակերպս եղեւ առաջի նոցա: Եւ ձորձք նորա եղեն փայլուն սպիտակ յոյժ, որպէս թափիչք երկրի ոչ կարեն այնպէս սպիտակացուցանել: Եւ երեւեցաւ նոցա Եղիա Մովսիսիւ հանդերձ, եւ խօսէին ընդ Յիսուսի: Պատասխանի ետ Պետրոս եւ ասէ ցՅիսուս. Ռաբբի, բարւոք է մեզ աստ լինել. եւ արասցուք երիս տաղաւարս՝ մի քեզ եւ մի Մովսիսի եւ մի Եղիայի: Զանազի ոչ գիտէր զինչ խօսէր, զի զարհուրեալ էին: Եւ եղեւ ամպ մի հովանի ի վերայ նոցա. ձայն եղեւ յամպոյ անտի եւ ասէ. Դա է Որդի իմ սիրելի, դմա լուարուք: Եւ յանկարծակի հայեցեալ այսր անդր՝ ոչ եւս զոք ուրեք տեսին, բայց միայն զՅիսուս ընդ իւրեանս: Եւ մինչ դեռ իջանէին ի լեռնէ անտի, պատուիրեաց նոցա՝ զի մի ումեք պատմեսցեն զոր տեսին, բայց յորժամ Որդի մարդոյ ի մեռելոց յարիցէ: 8:

ՄԵՍԵԴԻՔ ՊԱՀՈՑ

ԲԾ. Աքքայութիւն քո արքայութիւն ամենայն յաւիտենից. եւ տէրութիւն քո յազգէ մինչեւ յազգ։

Հաւատարիմ է Տէր յամենայն բանս իւր. եւ արդար է յամենայն գործս իւր։

ԳԾ. Երկիր պագից ի տաճար սուրբ քո. երկիւղիւ քո Տէր։

Պարծեսցին ի քեզ սիրելիք անուան քոյ Տէր. զի օրհնեսցես դու զարդարն։

ԴԾ. Կեցո զծառայս քո, Աստուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ։

Ողորմեա ինձ Տէր, զի առ քեզ աղաղակեցի զօրհնապաղ. ուրախ արա զանձն ծառայի քոյ, զի առ քեզ Տէր համբարձի զանձն իմ։

ԵԾ. Բարձր արարէք զՏէր Աստուած մեր. երկիր պագէք պատուանդանի ոտից նորա, զի սուրբ է։

Տէր թագաւորեաց, բարկացան ժողովուրդք, որ նստին ի քերովբէս. սասանեցաւ երկիր։

ՈՒՐ. Տեսին ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Աստուծոյ մերոյ։

Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւնս նոր. զի սքանչելիս արար։

ԱԼԵԼՈՒՔ ԺԱՄՈՒ

ՊԱՀՈՑ

ԱԶ. Հոգի քո սուրբ եւ բարի առաջնորդեսցէ ինձ ի յերկիր ուղղոյ։

Կ՚Մ. Վասն անուան քոյ Տէր կեցուսցես զիս. արդարութեամբ քով հանցես ի նեղութենէ զանձն իմ։

ԱԿ. Տէր մի՛ սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս. եւ մի բարկութեամբ քով խրատեր զիս։

Կ՚Մ. Ողնացս իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բանի քում. եւ մի՛ տիրեսցեն ինձ ամենայն մեղք։

ԲԶ. Սիրտ իմ խռովեցաւ յիս. եւ երկիւղ մահու անկաւ ի վերայ իմ։

ԲԿ. Դարձ, Տէր, եւ փրկեա զանձն իմ. կեցո զիս Տէր ըստ ողորմութեան քում։

ԳԶ. Վասն անուան քոյ Տէր քաւեա զմեղս իմ. զի բազում եղեն յոյժ։

ԳԿ. Ողորմեա ինձ Տէր, զի հիւանդ եմ ես. բժշկեա զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ։

ԴԶ. Յիշեա Տէր զգթութիւնս քո. եւ զողորմութիւնս քո, որք են յաւիտենից։

Կ՚Մ. Զմեղս մանկութեան իմոյ եւ զանգիտութեան մի՛ յիշեր. այլ յիշեա զիս Տէր ըստ ողորմութեան քում, վասն քաղցրութեան քոյ. զի քաղցր եւ ուղիղ ես։

ԴԿ. Տէր, ողորմութիւն քո յաւիտեան. զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ։

Կ՚Մ. Զմեղս մանկութեան իմոյ եւ զանգիտութեան մի՛ յիշեր. այլ յիշեա զիս Տէր ըստ ողորմութեան քում, վասն քաղցրութեան քոյ. զի քաղցր եւ ուղիղ ես։

Կ՚Մ. Աղաղակեցի առ քեզ Տէր եւ ասացի. Դու ես յոյս եւ բաժին իմ յերկրին կենդանեաց։

ՄԱՐՏԻՐՈՍԱՑ

ԱԶ. Տէր սիրէ զերաւունս, եւ ոչ ընդ վայր հարկանէ զսուրբս իւր. այլ յաւիտեան պահէ զնոսա։

Կ՚Մ. Փրկութիւն արդարոց ի Տեառնէ է. վերակացու է նոցա ի ժամանակս նեղութեան։

ԱԿ. Պարծեսցին սուրբքն փառաւք եւ ցնծասցեն ի հանգիստս իւրեանց. եւ բարձր արասցեն զԱստուած բերանովք իւրեանց։

Կ՚Մ. Լոյս ծագեաց արդարոց. ուղղոց սրտից եղեւ ուրախութիւն։

ԲԶ. Պարծեսցին սուրբքն փառաւք եւ ցնծասցեն ի հանգիստս իւրեանց. եւ բարձր արասցեն զԱստուած բերանովք իւրեանց։

Բկ. Կարդացին արդարքն առ Տէր, եւ Տէր լուաւ նոցա. եւ յամենայն նեղութենէ նոցա փրկեաց զնոսա:

Գ2. Ա՛ման քո մեռանիմք զօրհանապազ. համարեցաք որպէս զոչխար ի զենումն:

Գկ. Ուրախ լերջիր ամենեքեան որք յուսացեալ են ի քեզ. յաւիտեան ցնծասցեն, եւ բնակեսցես դու ի նոսա:

Դ2. Արդարքն որպէս զարմաւենիս ծաղկեսցին. որպէս զմայրան Լիբանանու բազում եղեցին:

Դկ. Բազում նեղութիւնք են արդարոց. յամենայնէ փրկէ զնոսա Տէր, եւ պահէ զամենայն ոսկերս նոցա, եւ մի ի նոցանէ ոչ կորիցէ:

ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ա2. Դու յարուցեալ գթացիս ի վերայ Սիոնի. ժամանակ գթալոյ նորա հասեալ է ժամ:

Կ՞մ. Թագաւոր մեծ ի վերայ ամենայն երկրի Աստուած է. սաղմոս ասացէք նմա խնամութեամբ:

Ակ. Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր. օրհնութիւն նմա յեկեղեցիս սրբոց:

Բ2. Ծափս հարէք ամենայն հեթանոսք. աղաղակեցէք առ Աստուած ի ձայն ցնծութեան:

Կ՞մ. Աստուած, դու դարձեալ կեցուսցես զմեզ. ժողովուրդ քո ուրախ եղիցի ի քեզ:

Բկ. Երի Տէր Աստուած իմ ի հրամանս քո, զոր պատուիրեցեր, եւ ժողով ժողովրդոց շուրջ եղիցին զքեզ. վասն այսորիկ ի բարձունս դարձ Տէր:

Գ2. Ուրախ եղեւ Իսրայէլ յարարիչ իւր. որդիք Սիոնի ցնծասցեն ի թագաւորն իւրեանց:

Գկ. Լկայք եւ տեսէք զգործս Աստուծոյ. որպէս զի ահեղ են խորհրդովք քան զամենայն որդւոց մարդկան:

Դ2. Հաճեցար Տէր ընդ երկիր քո. եւ դարձուցեր զգերութիւն Յակովբայ:

Դկ. Յարեաւ Աստուած, եւ ցրուեցան ամենայն թշնամիք նորա. փախեան ատելիք նորա յերեսաց նորա:

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

(Ցետ աղօթիցն "Ի յարկի սրբութեան..." երես 34:)

Լոկ երբէ եղէկոպոս լեցի իորհրդածուն, ասացէ զոսոնք կոչէուն, եւ ածցէ ի վերայ լանջացն եւ զպատասխան էմիպոսանն, եւ եկեսցեն ասընդերբ ընծայարան սեղանոյն, լուսացեալ ղՀեռս: Եւ մատուցեալ ասալջ սեղանոյն, լուր եւ անմոռանալ ասասցէ զաղօթս առ սուրբ Հոգին պնուրինիլ գործոյն:

Ամենակալ Աստուած բարերար մարդասէր Աստուած բոլորիս, յօրինող երեւութիս եւ անտեսանելիս, փրկող եւ հաստատող, խնամող եւ խաղաղարար Հօր հզօր Հոգի: Հայցեմք բազկատարած մաղթանաց գոչմամբ հեծութեան՝ յանդիման եղեալ քեզ ահաւորիդ, մատչիմք մեծաւ դողութեամբ, սաստիկ երկիւղիւ մատուցանել նախ զբանականս զայս պատարագ քում անզննին տերութեանդ, իբր աթոռակցի՝ փառակցի եւ արարչակցի հայրենի անկապուտ պատուոյդ, եւ քննողի ծածկութեան խորոց խորհրդոց ամենակատար կամաց Հօրդ Եմմանուէլի, զքեզ առաքչի, եւ կենդանատուի, եւ արարչի ամենայնի: Ի ձեռն քո ծանուցաւ մեզ երրեակ արձնաւորութիւնդ միասնական աստուածութեանդ յորոց մի եւ դու ճանաչիս անհաս: Դեւ, եւ ի ձեռն քո առաջինքն նահապետական տոհմին շառաւիղք, տեսանողք անուանակոչեալք, զանցեալսն եւ զգալոցսն, զեղեալսն եւ զոչ գոյացեալսն, անստուերաբար բարբառով բանի վերապատմեցին: Ոգի Աստուծոյ քարոզեալ զքեզ Մովսեսի, որ ի գնալն քո ի վերայ Ջուրցն, անպարագիր զօրութիւն, ահեղ շրջարկութեամբ տածողականաւ, թեւապարփակ պաշտպանողօրէն գթասիրեալ ի ծնունդս նորոգս, զաւազանին խորհուրդ ծանուցեր: Յոր կերպարան օրինակութեան՝ նախ քան զկառուցանել զլոյծդ մածուած վերջնում վարագուրիդ, յօրինեցեր կարող տիրապէս զբովանդակ բնութիւնս ամենից բնաւից բոլորից գոյից ամենայն էից՝ յանէից: Դեւ ստեղ-

ծանին ի նորոգութիւն յարութեան ամենայն եղեալքս առ ի քէն, յայնմ ժամանակի, որ է օր վերջին այսմ կենցաղի, եւ օր առաջին երկրին կենդանեաց։ Քեզ հնազանդեցաւ միութեամբ կամացն, որպէս Հօրն իւրում, ազգակիցն քո, Էակիցն Հօր անդրանիկն Որդի՝ մերովս կերպիւ. զքեզ աւետարանեաց Ճշմարիտ Աստուած հաւասար եւ համագոյ Հօր իւր հզօրի։ Զառ ի քեզ հայհոյութիւնն անքաւելի քարոզեաց. եւ իբր զաստուածամարտից զքո հեստելոցն չարաբանական բերանս կարկեաց։ Եւ զևւրն շնորհեաց՝ արդարն եւ անարատն գտիչն ամենայնի՝ որ վասն մեզաց մերոց մատնեցաւ, եւ յարեաւ վասն զմեզ արդարացուցանելոյ։ Նմա փառք ի ձեռն քո, եւ քեզ բարեբանութիւն ընդ Հօր ամենակալի յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

ԴաբՀեալ կրկնեցուցի ի նոյն կարգ Բանի, Զինչ- վարահո-ՐԻ-ՆՆ լա-ուոյն հրաշապէս յայտնեցուցի ապրեալ ա-Էդարանել Վերարին գլխին Խաչալոր-Ի-Ն։

Աղաչեմք եւ աղերսեմք արտասուալից հառաչմամբ յամենայն անձնէ զփառաւորեալ արարչութիւնդ՝ անեղծ անժամանակ Հոգւոյդ գթածի. որ բարեխօսդ ես վասն մեր յանմրռունչ հեծութիւնս առ ողորմածն Հայր. որ զսուրբն պահես, եւ զմեղուցեալսն մաքրես, եւ տաճարս կաղմես կենդանի եւ կեցուցիչ կամաց բարձրեալդ Հօր։ Արդ՝ ազատեա զմեզ յամենայն անմաքուր գործոց, որ ոչ է հաճոյ քումդ բնակութեան. եւ մի՛ շնջին առ ի մէնջ լուսոյդ շնորհաց փայլմունք՝ ի տեսականացս աչաց իմաստից. վասնզի զքեզ ուսաք միանալ ի մեզ ի ձեռն աղօթից եւ ընտիր վարուց խնկելոց։ Եւ քանզի մինդ ՅԱՐՐՈՐԴՈՒԹԵՆԷԴ պատարագի, եւ միւսդ ընդունի՝ հաճեալ ընդ մեզ հաշտարար արեամբ անդրանկի իւրոյ. իսկ դու ընկալցիս զմեր պաղատանս, եւ յարդարեսցես զմեզ օթեվանս պատուականս ամենայն պատրաստութեամբ ի վայելումն ճաշակման երկնաւոր գառինդ, առանց պատժոց դատապարտութեան ընդունել զայս անմահացուցիչ մանանայս կենաց նորոյ փրկութեան։ Եւ հալեսցի ի հրոյս յայսմանէ գայթակղութիւնս մեր, որպէս մարգարէին կենդանախարոյկ կայծակամբն՝ ի ձեռն ունելեացն մատուցման. զի յամենայնի քոյդ քարոզեսցի գթութիւն, որպէս Որդւովդ

Աստուծոյ՝ Հօրդ քաղցրութիւն. որ զանառակ որդին մերձեցոյց ի հայրենի ժառանգութիւն. եւ զպոռնիկն յառաջեցոյց յերկնային արքայութիւնն արդարոցն երանութեան։ Այո՛ այո՛ եւ ես մի եմ ի նոցանէ. եւ զիս ընկա՛լ ընդ նոսին իբր մարգասիրութեան կարօտեալ մեծի, շնորհօք քո ապրեալ, զարեամբ Քրիստոսի ստացեալս։ Զի յայսմ ամենայնի՝ յամենայնի ծանիցի քո աստուածութիւնդ, ընդ Հօր փառաւորեալ համապատուաբար ի մի կամ եւ ի մի իշխանութիւն գովութեան։

Ի յայն։

Զի քո է գթութիւն, եւ կարողութիւն, մարգասիրութիւն, զօրութիւն, եւ փառք յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библ.
ՀԱՅՐ-Ա
Ը. ՄԱ. Ա
Ը. ՄԱՍԱՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱ

861

10n

0027496

<< Ազգային գրադարան

NL0027496

832

Г-41